

Vejledning i forundersøgelse af

plejefamilier

Formål	7
Typen af plejefamilier.....	7
Godkendelse versus vurdering af plejefamilier.....	7
Generelt godkendte plejefamilier	8
Hvad siger loven?.....	8
Ramme for forundersøgelser.....	9
Teoretisk ramme	9
Tilknytningsteori.....	9
Undersøgelse af de potentielle plejeforældres tilknytningsevne.....	12
The adult attachment interview (AAI).....	12
Tilknytningskvaliteten mellem plejeforældrene.....	14
Metoder i forundersøgelser.....	15
Kvalitativ metode.....	15
Samtale med plejefamiliens hjemmeboende børn	15
Trianglerede samtaler.....	16
Ved henvendelse	17
Telefoninterview	17
Emner ved telefoninterview.....	17
Straffeattest og børneattest.....	19
Helbredserklæring.....	19
Forundersøgelser.....	19
De seks kompetencer.....	20
Hvorfor spørger vi ind til de ting, vi gør?	20
Emner ved forundersøgelser.....	21
Udfyldning af Socialrapportskemaet	26
Ved afslag	26
Ekspedition.....	26

Tavshedspligt.....	27
Grundkursus.....	27
Bilag 1.....	29
Typer af plejefamilier.....	29
Bilag 2.....	32
Skema til telefoninterview.....	32
Bilag 3.....	33
Følg brev til oplysningsskema.....	33
Bilag 4.....	34
Informationsmateriale til potentielle plejeforældre.....	34
Bilag 5.....	37
Brev vedrørende forundersøgelse af familier, der ikke har en plejetilladelse.....	37
Bilag 6.....	38
Brev vedrørende forundersøgelse af allerede godkendte plejefamilier.....	38
Bilag 7.....	39
Interviewguide til forundersøgelse af generel plejefamilie.....	39
Bilag 8.....	45
Udfyldning af socialrapportskemaet.....	45
Referencer.....	49

Formål

Denne vejledning er udarbejdet til brug for familieplejekonsulenterne i Center for Familiepleje i forbindelse med godkendelse af plejefamilier i Københavns Kommune. Den omhandler godkendelsesprocessen fra en potentiel plejefamilie henvender sig, til en afgørelse om godkendelse foreligger. Vejledningen indeholder en række standarder for behandling af sager om generelt plejeforhold, og aflastning. Med Barnets Reform er der indført to nye typer plejefamilier; en kommunal plejefamilie og en plejefamilie, der alene er godkendt af den anbringende kommune (konkret plejefamilie), hvorfor vejledningen også omfatter disse typer plejefamilier. Vejledningen er ikke møntet på godkendelse af netværksplejefamilier, da der er udarbejdet en særskilt vejledning hertil¹. De fælles standarder har til formål at sikre en ensartet vurdering på et højt fagligt niveau, og således styrke kvaliteten i godkendelsesprocessen.

Vejledningen er baseret på intern vidensindsamling, relevant litteratur, samt viden og erfaringer fra diverse kommuner og organisationer herunder særligt RUGO-konceptet udarbejdet af Ingrid Strøm og Hanne Åkjær under Socialministeriets KABU projekt² i 2005.

Vejledningen er udarbejdet af projektleder Signe Bressendorff april 2008, revideret december 2010.

Typer af plejefamilier

I nærværende vejledning er rammerne for generelt godkendte plejefamilier og den tilhørende relevante lovgivning beskrevet. De øvrige typer af plejefamilier; de kommunale plejefamilier, de konkret godkendte plejefamilier samt procedurerne for godkendelse til privat plejeforhold og aflastningsplejefamilie er beskrevet i bilag I.

Godkendelse versus vurdering af plejefamilier

Center for Familiepleje godkender familier, som har bopæl i Københavns Kommune, det vil sige at der på baggrund af en grundig forundersøgelse og deltagelse i obligatorisk grundkursus i at være plejefamilie udstedes en plejetilladelse. Center for Familiepleje foretager herudover vurderinger af allerede godkendte plejefamilier med bopæl uden for Københavns Kommune i forhold til, om de vurderes som værende egnede som plejeforældre jf. de kriterier, vi arbejder ud fra i Center for Familiepleje. Der skelnes altså mellem familier, som Center for Familiepleje godkender og som skal gennemføre et kursus i at være plejefamilie for herefter at opnå en plejetilladelse samt plejefamilier, der er bosat i en anden kommune og allerede har en plejetilladelse.

1: For godkendelse af plejefamilie i barnets netværk se Inspirationsmateriale til arbejdet med netværksanbringelser, Bressendorff og Larsen 2010.

2: KABU – Kvalitet i Anbringelsesarbejdet med Børn og Unge. Socialministeriet iværksatte et tre-årigt kvalitetsprojekt, der løb fra 2002 til 2005. KABU var et paraplyprojekt, der i projektperioden udgjorde den overordnede ramme for samtlige selvstændige delprojekter og øvrige aktiviteter, som blev iværksat. Projektet fokuserede på kvalitet og dokumentation i anbringelsesarbejdet med de personligt og socialt udstødte børn og unge.

Kriterierne for, om en plejefamilie vurderes som egnet i Center for Familieplejes regi er de samme for plejefamilier bosat i og uden for Københavns Kommune. Når der i nærværende vejledning refereres til en plejefamilies godkendelse, menes der både godkendelse i juridisk forstand, det vil sige om en familie kan opnå en plejetilladelse, og i forhold til en vurdering – altså både plejefamilier bosat i og uden for Københavns Kommune.

Generelt godkendte plejefamilier

I vejledningen om særlig støtte til børn og unge og deres familier³ (Socialministeriet 2006, pkt. 408) oplistes de forhold, der indgår i vurderingen før en godkendelse af plejefamiliers egnethed, med henblik på det socialpædagogiske indhold og i forhold til de fysiske rammer. Her indgår blandt andet:

1. antal voksne og børn i familien,
2. samspillet de voksne imellem – deres forestillinger om børneopdragelse, behandling mm. og motiver til at modtage børn,
3. faglig relevant uddannelse eller særlig erfaring fra lignende pædagogisk arbejde,
4. helbredserklæring og evt. helbredsattest,
5. de pågældendes straffeattester og
6. økonomien i familien.

Hvad siger loven?

Ifølge Lov om social service pr. 1. januar 2011 (herefter serviceloven) § 142, stk. 1, nr. 1 skal plejefamilier for børn og unge være godkendt som generelt egnede af kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune (Socialministeriet 2009).

Kursus og løbende opkvalificering

Jf. servicelovens § 142 stk. 3 skal den kommunalbestyrelse der godkender plejefamilien til et generelt plejeforhold, jf. stk. 1 i forbindelse med godkendelsen sikre, at plejefamilien gennemfører et kursus i at være plejefamilie. Med mindre særlige forhold gør sig gældende, skal kurset være gennemført, inden plejefamilien modtager et barn eller en ung i pleje, og kurset skal som minimum have en varighed svarende til fire kursusdage.

Ifølge § 142, stk. 4 skal den kommunalbestyrelse, der godkender plejefamilien, jf. stk. 1 og 2 sikre, at plejefamilien efter anbringelsen løbende gennemfører den fornødne efteruddannelse, herunder kurser, der som minimum svarer til to hele kursusdage årligt. Kommunalbestyrelsen skal endvidere sikre den fornødne supervision (Ibid.).

3: Vejledning nr. 3 til serviceloven af 15. december 2006. Vejledningen relaterer sig til Bekendtgørelse nr. 941 af 01/10/2009 af lov om social service, som er gældende indtil 31. december 2010. Den lovgivning, der refereres til i vejledningen er den, som følger af Barnets Reform pr. 1. januar 2011 (Socialministeriet 2009).

Ramme for forundersøgelsesproceduren

I godkendelsesprocessen af en potentiel plejefamilie danner forundersøgelsessamtalerne grundlag for om familien kan godkendes som plejefamilie – sammenholdt med baggrundsoplysninger på de enkelte familiemedlemmer. Om en familie kan godkendes baseres på, om de er egnede som plejefamilie. Ifølge Niels Peter Rygård kan egnethed psykologisk set defineres som ”evnen til at skabe og understøtte gensidig tilknytning med et barn, som har mistet tidligere tilknytningspersoner” (Rygård 2002). Bedømmelseskriterierne i forhold til om en familie er egnede som plejefamilie er i vejledningen til lovgivningen baseret på en helhedsvurdering af målbare parametre såsom alder, økonomi, helbred, strafferetlige forhold, evnen til at kunne give en stabil hverdag. Disse parametre er alle et udtryk for familiens praktiske omsorgsevne.

Den praktiske omsorgsevne er ikke uvæsentlig som vurderingsparameter, men det er snarere familiens tilknytningsevne, der er relevant i forhold til at vurdere en families ’egnethed’ som plejefamilie. Herunder også familiens evne til at give barnet en tryk og stabil relation over længere tid, evnen til at yde en følelsesmæssig tilknytning samt evnen til at udvikle barnets sociale kompetencer og kognitive færdigheder.

Center for Familiepleje er af den opfattelse, at en godkendelse som plejeforældre er et familieanliggende, hvorfor hjemmeboende børn – egne såvel som plejebørn – skal være med i processen fra begyndelsen. Forundersøgelsessamtalen foregår over to besøg med en varighed af tre til fem timer. Ved besøgene vil familieplejekonsulenterne tale med samtlige familiemedlemmer, herunder egne børn og eventuelle plejebørn. Ved besøgene er der altid to familieplejekonsulenter tilstede, således at disse kan drøfte faglige vurderinger efterfølgende og planlægge besøg nummer to. Endvidere er det godt at være to, for på den måde at mindske risikoen for at vurderingen af familien baseres på familieplejekonsulentens egen forforståelse og sympati - eller det modsatte - for de potentielle plejeforældre, frem for deres evne til at knytte an til et plejebarn.

Teoretisk ramme

I det følgende beskrives den teoretiske baggrund for forundersøgelsesprocessen. Denne er beskrevet ud fra et ønske om at sætte ord på, hvorfor praksis er som den er og for løbende at være i stand til at kvalitetssikre praksis. Center for Familiepleje arbejder blandt andet ud fra en målsætning om at have barnets bedste i centrum. Dette afspejles blandt andet i den måde, hvorpå plejefamiliens egne børn inddrages i forundersøgelsesprocessen og at deres udsagn og holdninger til at være plejefamilie tages alvorligt og indgår som en del af den samlede vurdering af en families egnethed som plejefamilie. Center for Familiepleje har endvidere som grundlæggende værdi, at plejefamilier som udgangspunkt skal være ”almindelige” familier og ikke professionelle plejefamilier. Plejefamilien skal være i stand til følelsesmæssigt at knytte sig til barnet og give det omsorg (og ikke behandling).

Tilknytningsteori

I vurderingen af en potentiel plejefamilies egnethed er det vigtigt at vurdere dels hvorvidt forældrene er tilknytningsfigurer for det pågældende plejebarn, og dels om tilknytningen er af sådan en kvalitet, at plejebarnet vil få den omsorg, nærvær og tryghed som det har brug for, for at kunne

udvikle sig i en positiv retning. I forundersøgelsesinterviewet er vurderingen af de potentielle plejeforældres evne til at knytte an derfor af afgørende betydning, hvorfor nærværende afsnit er medtaget⁴.

Tilknytning kan defineres som det følelsesmæssige bånd et barn knytter til en omsorgsgiver. Termen blev introduceret af den engelske psykoanalytiker John Bowlby (1907-1990). Bowlby beskriver betydningen af barnets tætte kontakt til sine forældre (som oftest moderen) i forhold til dets fysiske og psykiske udvikling. Barnets tilknytningsadfærd er en instinktiv overlevelsesmekanisme, som øger chancerne for at moderen vil tage sig af det. Barnet benytter sine nære omsorgspersoner som base, hvorfra det afprøver verden. Hvis barnet føler sig utrygt, vil dets tilknytningsadfærd vinde over dets nysgerrighed. Det vil sige, at behovet for trykthed er stærkere end behovet for at undersøge omgivelserne. Bowlby fremførte idéen om, at for at børn kan udvikle sig socialt, emotionelt og kognitivt normalt, har barnet i sin tidlige udvikling brug for at knytte nære bånd til få omsorgspersoner – hvilket i dag er dokumenteret empirisk (Mortensen 2001).

Bowlbys mangeårige samarbejdspartner, den canadiske psykolog Mary Ainsworth har med sit empiriske feltarbejde ydet et centralt bidrag i undersøgelsen af, hvordan børn udvikler forskellige tilknytningsmønstre afhængig af den omsorg og sensitivitet, de har mødt hos moderen. På baggrund af observationer af mødre og deres spædbørn i Uganda, udviklede Ainsworth "Fremmedsituationstesten" ("Strange Situation test"), som kan bruges til at opdele spædbørn som enten trygt eller utrygt tilknyttede. Ainsworth fandt via denne metode, at børn, som er trygt tilknyttede, har haft mødre, der har været forudsigelige, omsorgsfulde, tilgængelige og har responderet sensitivt på barnets behov og derved fungeret som en tryk base for barnet. Modsætningsvis fandt Ainsworth, at utrygt tilknyttede børn har haft et omsorgsmiljø, der ofte har været uforudsigeligt, kaotisk, og hvor moderen ikke har kunnet rumme barnets behov og reaktioner (Ibid.).

I det følgende er de typiske reaktionsmønstre, som Ainsworth fandt hos børnene i fremmedsituationstesten, beskrevet ud fra fire grupperinger. Grupperingerne er ikke statiske, men skal ses som en måde at kategorisere tilknytningsmønstre på. I virkeligheden er der ofte tale om en sammenblanding, da den samme person kan godt have træk fra flere af grupperingerne. Herudover skal det påpeges, at tilknytningsmønstre ikke er diagnoser. En person kan godt fungere "normalt" trods en opvækst med en utryk tilknytning til sin moder, idet tilknytningsmønstrene kun er tydelige i de situationer, hvor tilknytningssystemet aktiveres.

Trygt tilknyttede børn

Det trygt tilknyttede barn har forældre, der er omsorgsfulde, pålidelige og tilgængelige både fysisk og psykisk. De dækker barnets behov på en god måde og tager sig af barnet, så det føler sig glad, trygt og veltilpast.

4: Afsnittet bygger bl.a. på Anne Blom Corlins bidrag til Inspirationsmateriale til arbejdet med netværksanbringelser (Bressendorff og Larsen 2010).

Der findes i dag en stor mængde empiriske undersøgelser, der demonstrerer, at børn, som i den tidlige barndom er trygt tilknyttede til deres nærmeste omsorgspersoner, ofte udvikler sig i en positiv retning socialt, emotionelt og mentalt. Eksempelvis har trygt tilknyttede børn færre psykiatriske lidelser i voksenlivet, når der sammenlignes med børn, som har haft et utrygt tilknytningsforhold i barndommen (Goossen & Van Ijzendoorn 1990 i Bressendorff og Larsen 2010). Børn, som vurderes til at have en tryk tilknytning ved 12-månedersalderen, er karakteriseret ved, at de har tillid til deres omverden og føler sig sikre nok på sig selv til at turde udforske deres omgivelser. De trygt tilknyttede børn har tillid til, at voksne er der for at støtte og hjælpe dem, hvorfor de i situationer, hvor de er angst, kede af det eller lignende, søger kontakt hos voksne, de er trygge ved, eksempelvis deres forældre, bedsteforældre eller primære pædagoger i børnehaven.

Utrygt tilknyttede børn

Modsætningsvist er utrygt tilknyttede børn tilbøjelige til at udvikle separationsangst, og være klæbende og ængstelige i deres udforskning af omverden. Ofte har disse børn ikke tillid til, at de vil få hjælp, hvis de behøver det; snarere forventer de at blive afvist. Utrygt tilknytning kan vise sig på forskellige måder:

Ængstelig/ambivalent tilknytning

Et barn kan udvikle en ængstelig/klæbende tilknytning, hvis det oplever hyppige trusler om at blive forladt, længerevarende adskillelser fra forældrene, eller at forældrene er uforudsigelige. Det vil sige, at forældrene veksler mellem at være opmærksomme og afvisende. Barnet reagerer ved at blive angst og utryk – og have lav selvtillid og selvværdsfølelse. Dette kan vise sig ved, at barnet ikke er særlig nysgerrigt, men derimod er passivt og overforsigtigt. Det kan også vise sig ved, at barnet er klæbende, dvs. reagerer med protest og angst ved den mindste trussel om at blive overladt til sig selv eller fremmede.

Som voksen kan dette barn virke uselvstændigt, være overdreven afhængigt af personer det knytter sig til. Og vil typisk reagere med voldsom angst ved trusler om ikke at være elsket eller blive forladt. Personen vil ofte have en usikker selvværdsfølelse og en lav tillid til sig selv og andre og vil derfor have svært ved at tro på, at andre kan elske ham (Mortensen 2001).

Ængstelig/afvisende tilknytning

Hvis forældrene hyppigt afviser et barn, kan det udvikle en ængstelig undvigende tilknytning. Barnet kan virke meget aktivt og udforskende – og er tilsyneladende ikke interesseret i kontakten til sine forældre. Dette dækker imidlertid over, at barnet har lært, at der ingen hjælp at hente fra forældrene, og at det derfor må klare sig selv. Barnet føler typisk angst og vrede.

Som voksen kan personen virke selvtilstrækkelig, følelseskold og uinteressert i at indgå i nære relationer med andre. Det vil som regel være svært for andre at opnå en god følelsesmæssig kontakt til personen – og hvis det lykkes, vil denne ofte reagere med voldsom vrede selv efter kortere afbrydelser af kontakten (Ibid.).

Disorganiseret tilknytning

Forældre med dette tilknytningsmønster gribes ofte af ubearbejdede traumer i egen opvækst og projicerer dette over i barnet. Barnet vil i sit samspil med moderen udvise en usammenhængende adfærd såsom angst, forvirring etc. Overfor sin omsorgsgiver, kan barnet med tiden blive kontrollerende og straffende eller påtage sig omsorgsrollen.

Personer med dette tilknytningsmønster er ifølge Mortensen i høj risiko zonen for at udvikle personlighedsforstyrrelser og psykiske lidelser, som voksne (Ibid.).

Undersøgelse af de potentielle plejeforældres tilknytningsevne

På samme måde som man kan vurdere, hvorvidt børn er trygt eller utrygt tilknyttede, kan man også teste voksne for, hvorvidt deres tilknytningsstil hovedsaglig er tryg eller utryg, hvilket kan være særdeles relevant at vide om potentielle plejeforældre.

Børn, der har været udsat for omsorgssvigt, vil typisk have et utrygt eller disorganiseret tilknytningsmønster, når de bliver anbragt i en plejefamilie. Spørgsmålet om, hvorvidt disse børn er i stand til at udvikle en tryk tilknytning til deres plejeforældre, er blevet belyst af den amerikanske psykolog Mary Dozier, som forsker i plejereationen. Hun fandt i en undersøgelse med 50 plejebørn i alderen 6 til 24 måneder, at de efter tre måneders anbringelse i plejefamilien (uanset hvor gammelt barnet var, da det blev anbragt) havde udviklet et tilknytningsmønster, som svarede til deres plejemors tilknytningsmønster (Dozier et al. 2001 i Bressendorff og Larsen 2010). Noget tyder på, at barnet op til omkring de to år vil være i stand til at udvikle et trygt tilknytningsmønster, såfremt det placeres hos plejeforældre, der selv har et trygt tilknytningsmønster. Et andet resultat fra denne undersøgelse er, at hele 72 % af de børn, som blev placeret hos plejeforældre med et utrygt tilknytningsmønster, udviklede et disorganiseret tilknytningsmønster. Dette betyder, at anbringelse hos plejeforældre med en utryk tilknytningstype vil udgøre endnu en risikofaktor for plejebarnet i forhold til fejludvikling og psykopatologi i voksenlivet (Mortensen 2001 i Bressendorff og Larsen 2010).

Forskningen i betydningen af tilknytningskvaliteten mellem plejebørn og deres plejeforældre er i en begyndende fase. Den forskning, som eksisterer inden for området, viser dog, at et trygt tilknyttet plejeforhold påvirker plejebørnene i en positiv retning. Man har eksempelvis fundet, at et trygt tilknyttet plejeforhold spiller positivt ind i forhold til plejebørns adfærdsmæssige og emotionelle tilpasning, graden af interpersonelle konflikter, skoleindlæring og evne til at reflektere over andres handlinger (Schofield 2002, Marcus 1991, Rushton et al. 2003 i Bressendorff og Larsen 2010).

The adult attachment interview (AAI)

Metoden som anvendes til at vurdere voksnes tilknytningsstil, "Adult Attachment Interview" (AAI), udviklet af den amerikanske psykolog Mary Main og hendes kollegaer, er meget ressourcekrævende. AAI-interviewet består af 20 spørgsmål med følgespørgsmål om livserfaring, tab og traumer. Efter interviewet analyseres interviewet af en certificeret analytiker. Det er ikke indholdet i selve interviewet, men informantens sproglige form, strukturering af svar og dialogmønster, som er genstand for analysen. Det er altså ikke traumerne og omfanget af disse, som er det væsentlige, men derimod den måde hvorpå informanten har overkommet og forarbejdet disse. I Danmark er det få personer, som er certificerede til at udføre denne test.

Man kan dog godt lade sig inspirere af AAI-interviewets logik i undersøgelsen af potentielle plejeforældres omsorgsevne. For at vurdere de potentielle plejeforældres evne til at give tryghed og støtte til et kommende plejebarn, er det relevant at se på deres indbyrdes forhold og om de potentielle plejeforældre synes at være i stand til at udgøre en tryk base for plejebarnet.

I nedenstående er de voksnes tilknytningsmønstre kort beskrevet. Og som det også er gældende for beskrivelsen af børnenes tilknytningsmønstre, er der tale om grove teoretiske kategoriseringer, som er medtaget for at give et indblik i, hvordan voksne med forskellige tilknytningsmønstre agerer og hvad der er baggrunden for spørgsmålene i forundersøgelsesinterviewguiden. Voksnes tilknytningsmønstre kan beskrives ud fra fire typer:

Trygt tilknytningsmønster hos den voksne

Det trygge tilknytningsmønster hos den voksne er karakteriseret ved, at personen kan se en mening i oplevelserne fra sin egen opvækst og kan forstå andre personers motiver. Personen vil være i stand til at involvere sig og samtidig bevare sin egen selvstændighed.

I en interviewsituation vil personen have en evne til at følge en rød tråd i fortællingen og prioritere vigtigheden af emnerne på fornuftig vis. Personen vil endvidere være i stand til at reflektere over andres følelser og motiver (Rygård 2009)

Afvisende tilknytningsmønster hos den voksne

Det afvisende tilknytningsmønster hos den voksne er karakteriseret ved, at personen udelukkende opfatter sig selv positivt og tilknytningen til andre mennesker som negativt. Af frygt for at miste sin uafhængighed, vil personen undgå at involvere sig i andre.

I en interviewsituation vil en person med et overvejende afvisende tilknytningsmønster være usammenhængende i sine svar. Personen vil eksempelvis give en positiv beskrivelse af sine forældre, hvorefter konkrete eksempler vil fremstå som følelsesmæssigt distancerede. Negative oplevelser i barndommen bagatelliseres og svarene bærer ofte præg af følelsesmæssig distance. En person med dette mønster sætter ofte selvstændighed og uafhængighed i højsædet (Ibid.).

Overoptaget tilknytningsmønster hos den voksne

Det overoptagede tilknytningsmønster hos den voksne er karakteriseret ved, at personen har et negativt syn på sig selv og et positivt syn på andre, indimellem dog med skuffelse over evt. tidligere svigt.

I en interviewsituation vil personen have vanskeligt ved at bevare koncentrationen og svarene vil ofte være ukonkrete og generaliserende. Personen vil også have vanskeligt ved at bevare den røde tråd i fortællingen, og vil fortabe sig i enkelt episoder. Såfremt personen bliver bedt om at beskrive sine egne følelser i forhold til en omsorgsperson, vil personen ofte i stedet beskrive omsorgspersonens følelser i den givne situation – ud fra et gæt omkring disse.

Uforløst/disorganiseret tilknytningsmønster hos den voksne

Det disorganiserede tilknytningsmønster hos den voksne er karakteriseret ved, at personen er følelsesmæssigt påvirket af ubearbejdede traumer. Personer med dette tilknytningsmønster vil ofte opfatte både sig selv og andre negativt. Endvidere vil personen have vanskeligt ved at skelne sig selv fra andre.

I interviewsituationen vil personens fortælling være usammenhængende og brud i fortællingen vil forekomme i form af en ny fortælling. Ved spørgsmål vedrørende forældre kan den ene forælder blive idylliseret, hvorimod der kan være en stor vrede mod den anden forælder. Personen tænker konkret og bliver følelsesmæssigt oprørt, når der refereres til en tidligere episode, hvor personen blev vred. Ofte vil personen omtale afdøde personer i nutid, som om personen stadig levede (Ibid.).

Tilknytningskvaliteten mellem plejeforældrene

For at sikre plejebarnet optimale udviklingsbetingelser under anbringelsen, er det relevant at undersøge de potentielle plejeforældres indbyrdes relation og parforhold, dette kan give en pejling om deres tilknytningsmønstre. Herudover vil deres indbyrdes forhold påvirke atmosfæren i hjemmet. I den forbindelse er det ligeledes vigtigt, at plejeforældrene er i stand til at håndtere og tale om svære følelser. Hazan and Shaver (1987) har udviklet et spørgeskema, som undersøger voksnes tilknytningsstil i forhold til deres partner/ægtefælle. Ud fra dette spørgeskema har en trygt tilknyttet person følgende egenskaber:

- Er i stand til at være emotionelt tæt på samt at have tillid til sin partner.
- Deler private og til tider svære følelser og tanker med sin partner.
- Tør binde sig.
- Har et positivt syn på sig selv og er ikke bange for at blive forladt eller svigtet.

For at vurdere kvaliteten af plejeforældrenes parforhold kan der eksempelvis spørges til, hvordan de tackler konflikter. Det kan også undersøges om parret deler deres inderste tanker og følelser, og således bruger hinanden som støtte i forhold til problemer såsom stress på arbejdet, en forældres sygdom/død mm. En partner med et utrygt tilknytningsmønster vil som oftest udtrykke sig negativt, vige udenom vanskelige emner, vise mindre respekt og åbenhed og være mindre villig til at indgå kompromiser. I forhold til at vurdere parternes tilknytningsmønster har det ikke den store betydning om de er kærlige overfor hinanden, bruger humor etc. (Rygård 2009)

I og med at børn med utrygt tilknytning ofte opfører sig således, at deres adfærd får andre til at respondere på en måde, som bekræfter deres indre arbejdsmodeller, vil de tidlige tilknytningsmønstre nemt kunne føres videre og fortsat dominere i voksenalderen. Nogle har dog arbejdet med de tidlige svigt og har lært at kompensere for dette og ændre deres mønster i en mere positiv retning. Tilknytningsmønstre vil også livet igennem udvikles og differentieres, men på trods af dette er de grundlæggende mønstre erfaringsmæssigt svære at ændre (Ibid.).

Metoder i forundersøgelsesinterviewet

I det følgende beskrives den kvalitative tilgang, som er anvendelig ved forundersøgelsesbesøg, når der ønskes en dybere forståelse af informantens handlinger og bagvedliggende motiver for handlingerne, i dette tilfælde de potentielle plejeforældres liv og motiver til at modtage et plejebarn.

Dernæst beskrives en metode til at samtale med de potentielle plejeforældres hjemmeboende børn – egne såvel som plejebørn. Metoden er beskrevet, da det er væsentligt at børnenes perspektiv inddrages i den samlede vurdering, når grundlaget for godkendelsen beror på den samlede familie.

Kvalitativ metode

Man får svar, som man spørger. Derfor er det vigtigt at være sig bevidst om, hvordan og hvorfor spørgsmålene stilles, som de gør. Det følgende er en kort introduktion til kvalitativ metode, da det er væsentligt at det primært er denne metodiske tilgang som benyttes ved forundersøgelsesbesøget. Dette skyldes at metoden er anvendelig i forhold til at få nuancer frem, som giver en forståelse af, hvorfor informanterne mener eller handler, som de gør. I den kvalitative tilgang er interviewerens åben og nysgerrig i forhold til informanten (i dette tilfælde potentielle plejeforældre). Det kvalitative interview søger at opnå forståelse for informantens synspunkter og livsverden⁵. Intervieweren vil derfor forfølge informantens svar med uddybende spørgsmål (Kvale 1997). Intervieweren skal være åben og lydhør overfor både det der bliver sagt og det der ikke siges: ligeledes skal interviewerens have fokus på om der er overensstemmelse mellem det informantens siger han/hun gør, og det personen rent faktisk gør. Endvidere skal interviewerens optræde lyttende og empatisk. Intervieweren skal være opmærksom på egne forforståelser og stille åbne og ikke for ledende spørgsmål, eksempelvis i form af hv- ord: ”hvorfør ønsker I et plejebarn? – hvad vil I kunne give et plejebarn?”

Modsat det åbne spørgsmål, er lukkede spørgsmål som eksempelvis ”Kan I håndtere et barn, der lyver, stjæler og ikke viser følelser?”. Det lukkede spørgsmål kan forekomme ledende, da det lægger op til, at informanten svarer på en bestemt måde eksempelvis ja eller nej. Lukkede spørgsmål kan indimellem være anvendelige, eksempelvis i situationer hvor interviewerens har en fornemmelse af, at informanten fortier nogle ting. Det lukkede spørgsmål kan altså nogle gange være brugbart og bidrage med ny viden i eksempelvis en vanskelig interview situation, blot er det væsentligt at være bevidst om, hvordan informanten påvirkes af spørgsmålene og betydningen af dette i forhold til svarene.

Samtale med plejefamiliens hjemmeboende børn

Godkendelse til at blive plejeforældre kræver, at hjemmeboende børn – egne såvel som plejebørn - er med i processen fra begyndelsen, da det at være plejefamilie er et familieanliggende. Det vil aldrig være problemfrit at anbringe et plejebarn i en familie, hvor der er børn og unge. Derfor er det vigtigt at børnene føler sig hørt og er sikre på deres plads i familien. Det er væsentligt at tale

5: Kvale definerer livsverden således: ”Genstanden for kvalitative interview er den interviewedes daglige livsverden og hans eller hendes forhold hertil” (Kvale 1997: 41).

med børnene om det at skulle være plejefamilie og at dette kan få betydning for deres liv. Dette er af afgørende betydning da et plejeforhold kun kan blive en succes, hvis samtlige familiemedlemmer trives i det – herunder også de biologiske børn (Larsen 2008).

Det er familieplejekonsulenten, som skal invitere til åbenhed, og få samtalen til at udvikle sig. Dette kommer ikke af sig selv. Familieplejekonsulenten skal tale med barnet, og ikke blot til barnet (Bo m.fl. 2008). I samtalen med barnet er det vigtigt at være konkret, og at stille åbne undersøgende spørgsmål.

Nogle børn vil være meget åbne i samtalen, hvis de føler sig godt tilpas. Andre børn vil undlade at fortælle familieplejekonsulenten om eventuel modstand mod et potentielt plejebarn, af frygt for at dette kan få negative konsekvenser i forhold til forældrenes godkendelse som plejefamilie. Det er derfor vigtigt at familieplejekonsulenten møder barnet som et afhængigt, men selvstændigt handlende og kompetent individ (Ibid.). Herudover er det væsentligt at være opmærksom på, at barnet kan have en tendens til at svare det, som det tror, familieplejekonsulenten gerne vil høre.

Fra barnet er omkring seks/syv år, vil det være i stand til at se sig selv udefra. Det vil sige at barnet fra denne alder kan foretage abstraktioner i forhold til dets egen situation og drage sammenligninger mellem sig selv og andre (Ibid.). Derfor kan spørgsmålene fra seks/syv år og opefter stilles udefra og ind, eksempelvis: ”Hvad tror du, at dine kammerater i skolen tænker om, at I skal have et plejebarn?” eller ”Hvad ville du synes, hvis en af dine skolekammerater fik et plejebarn?” Denne form for spørgsmål giver barnet mulighed for at anlægge andre synsvinkler end sin egen og almengør problemstillingen for barnet, og kan således være en god måde at få barnet til at tale om sig selv. Det er væsentligt at pointere, at barnet skal imødekommes i sin egen forståelse, egne emotionelle oplevelser og reaktioner ud fra dets alder og modenhed. For at familieplejekonsulenten kan styre dialogen med barnet, skal han/hun aktivt benævne de handlinger og erfaringer der opstår i samspillet mellem dem. Det er dog væsentligt at være opmærksom på barnets temperament og tempo – og at respektere dette (Øvreeide 1995). Endvidere kan et samtaleteknisk redskab som periodisk opsummering anvendes. Med dette menes at der i løbet af samtalen med barnet med mellemrum kort opsummeres, hvad der er talt om – således at barnet ved, at familieplejekonsulenten har lyttet og at barnet har mulighed for at korrigere eventuelle misforståelser undervejs i samtalen (Bo m.fl. 2008).

Triangulerede samtaler

Triangulerede samtaler kan anvendes, når hjemmeboende børn – egne såvel som plejebørn - skal interviewes i forbindelse med forundersøgelsessamtalen. Triangulerede samtaler er en særlig metode til at afholde fællessamtaler, det vil sige samtaler med flere personer på samme tid – i dette tilfælde samtaler mellem Center for Familieplejes familieplejekonsulenter, de potentielle plejeforældre og deres børn.

Formålet med disse samtaler er at udvikle mening og gensidig forståelse af en situation, idet synspunkter og erfaringer deles. De potentielle plejeforældre og deres børn har efter samtalen endvidere mulighed for at tale videre om nogle af de problemstillinger, som blev bragt på bane. Hvis børnene finder det vanskeligt at tale negativt om at skulle have et plejebarn, kan en måde at spørge ind eksempelvis være at stille spørgsmålet til forældrene først, såsom: ”Hvad tror I kan være svært for jeres børn i forhold til et plejebarn?” Herefter et spørgsmål henvendt til barnet: ”Din mor tror, at det er svært for dig, at ... Hvad tænker du om det?”

En anden måde at foretage samtale med potentielle plejeforældre og deres børn er at tale med begge parter hver for sig i samme samtaleproces. Med dette menes, at der kan startes ud med en kort fælles samtale, hvorefter der tales med barnet alene og efterfølgende samles børnene, forældrene og familieplejekonsulenten igen. Herefter kan de problemstillinger, som børnene og familieplejekonsulenten har drøftet, eventuelt tages op ved fællessamtalen (Hafstad og Øvreeide 2004). Udgangspunktet er at starte i fællesskab og slutte i fællesskab. Da det som nævnt er et familieanliggende at blive plejefamilie, er det vigtigt at børnene er med fra starten. En observation af børn og forældre sammen, kan også give en god indikator for, hvordan samværet i familien er.

Ved henvendelse

Ved henvendelse fra en potentiel plejefamilie, hvad enten det er pr. post, elektronisk eller telefonisk, foretages telefoninterview som det første. Såfremt telefonnummer ikke fremgår skriftligt, skal der skrives tilbage efter dette.

Telefoninterview

Telefoninterviewet har til formål at indhente initiale, formelle oplysninger, der kan danne grundlag for en tidlig bedømmelse af, om familien falder indenfor de rammer, der er opstillet for plejefamilier. Skema til telefoninterview udfyldes løbende se bilag 2. Spørgsmålenes relevans begrundes undervejs.

Emner ved telefoninterview

Bolig

Center for Familiepleje har en regel om, at plejeforældre fortrinsvist skal være boende indenfor HT-området eller max 1½ times kørsel fra København. Begrundelsen for dette er, at det ikke skal være for vanskeligt for forældre og barn at mødes ved samvær.

Center for Familiepleje har en regel om, at der i døgnanbringelses- og rådighedssager som udgangspunkt skal være et værelse til rådighed for barnet.

Alder

Center for Familiepleje har fastsat en regel om, at der som udgangspunkt højst må være 45 år mellem den primære plejeforælder og plejebarnet jf. aldersgrænsen for kunstig befrugtning. I aflastnings-sager kan plejeforældre godt være ældre.

Civilstand

Center for Familiepleje har en tommelfingerregel om, at potentielle plejeforældre skal have dannet par i minimum tre år for at komme i betragtning.

Center for Familiepleje godkender som udgangspunkt ikke enlige til døgnplejeanbringelser, idet en døgnplejeanbringelse ofte vil være ressourcekrævende og parret vil have behov for at sparre med hinanden. Homoseksuelle par kan på lige fod med heteroseksuelle par godkendes til døgnplejeanbringelser. Andre regler gør sig gældende i forhold til netværksanbringelser og aflastningssager, hvor enlige kan godkendes.

Familiens egne børn

Center for Familiepleje har en tommelfingerregel om at familiens yngste barn skal være fyldt tre år. Såfremt familien har børn under denne alder eller venter barn, kan de ikke godkendes, men familien kan opfordres til at henvende sig igen om nogle år. Samme regler gør sig gældende i forhold til aflastningsplejefamilier. Argumentationen for dette er, at et mindre barn kræver en del tid/opmærksomhed, hvorfor der forventligt ikke vil være det nødvendige overskud til et plejebarn.

Øvrige oplysninger

Familien skal endvidere orienteres om:

- At Center for Familiepleje skal indhente straffe- og børneattester på samtlige personer i hjemmet over 18 år.
- Der anmodes om samtykke til at indhente børneattest på hjemmeboende børn over 15 år.
- Familien skal underskrive en helbredserklæring.

Hvis der under telefoninterviewet fremkommer oplysninger, der betyder, at familien ikke vil kunne godkendes som plejefamilie, skal dette oplyses med det samme og interviewet venligt afbrydes. Afslaget skal begrundes i forhold til Center for Familieplejes fastsatte regler samt lovgivningen jf. ovenstående.

Såfremt familien umiddelbart findes egnet, mailer/sendes med posten et oplysningsskema, som familien bedes udfylde og returnere. Med oplysningsskemaet sendes samtykkeerklæringer til at indhente straffe- og børneattester hos politiet, samt en helbredserklæring til underskrivelse.

I de tilfælde hvor familien ikke er bosat i Københavns Kommune, skal de kontakte egen bopælskommune og anmode om en generel godkendelse. Såfremt familien allerede er godkendt af egen kommune, skal de vedlægge en kopi af plejetilladelse, socialrapport samt dokumentation for evt. gennemført grundkursus, når de returnerer oplysningsskemaet.

Slutteligt skal familien orienteres om det videre forløb. Når Center for Familiepleje modtager oplysningsskemaet retur og straffeattesterne modtages fra politiet, skal familien kontaktes med henblik på at aftale tid til samtale i deres hjem. Der skal afholdes to samtaler med omkring en uges interval. Samtalerne vil have en varighed af tre til fem timer, og der deltager altid to familieplejekonsulenter fra Center for Familiepleje. Ved samtalen vil familieplejekonsulenterne blandt andet berøre emner som opvækst, samlivsforhold, uddannelse, arbejde, fritidsinteresser, motivation for at være plejefamilie etc. Familieplejekonsulenterne vil endvidere tale med familiens hjemmeboende børn – egne såvel som plejebørn.

Følgrebrev vedlagt oplysningsskema, se bilag 3.

Pjece med information om at være plejefamilie medsendes oplysningsskemaet, se bilag 4.

Straffeattest og børneattest

Når oplysningsskemaet er retur, oprettes en personalesag, og der indhentes straffeattester hos politiet. Der indhentes henholdsvis straffeattest og børneattest jf. §§ 22 og 36 i bekendtgørelse for Det Centrale Kriminalregister (Justitsministeriet 2000). Umiddelbart efter at straffeattest og børneattest modtages fra politiet, og disse er uden tilføjelser, kontaktes familien med henblik på en tid til samtale. Såfremt der er tilføjelser på straffeattesten, skal Center for Familiepleje i det konkrete tilfælde ud fra kriminalitetens art vurdere, hvilken betydning det får for godkendelsen som plejefamilie. Centerchefen skal altid inddrages i en sådan vurdering. Den pågældende indkaldes eventuelt til et møde i Center for Familiepleje, hvor centerchefen kan deltage ud fra en konkret vurdering. Ved et sådant møde skal årsagen til dommen gennemgås, og pågældende vil modtage begrundelse for et evt. afslag. Ved tilføjelser på børneattesten, skal familien/personen umiddelbart have afslag på en videre godkendelse som plejefamilie.

Helbredserklæring

Familien skal returnere en underskrevet helbredserklæring sammen med oplysningsskemaet. I helbredserklæringen oplyser familien om de har helbredsproblemer, og om nogen i familien tidligere har lidt af alvorlige sygdomme, som giver anledning til fortsat behandling, herunder brug af medicin. Såfremt en person i familien lider af en livstruende progredierende sygdom, en smitsom sygdom eller er stærkt invalideret vil Center for Familiepleje ikke kunne godkende familien som plejefamilie. Hvis en person i familien lider af en sygdom herudover, skal Center for Familiepleje i det konkrete tilfælde vurdere, hvilken betydning sygdommen får for familiens godkendelse som plejefamilie. Centerchefen skal altid inddrages i en sådan vurdering. I tvivlstilfælde kan helbredsattest fra egen læge rekvireres. Udgiften afholdes af Center for Familiepleje.

Forundersøgelsesbesøgene

Forundersøgelsesbesøg foregår som nævnt over to besøg. Første besøg vil have en varighed på tre til fem timer, hvor andet besøg som hovedregel vil have en varighed på to til tre timer.

Inden forundersøgelsens første besøg sendes brev til familien, hvoraf formålet med besøgene oprid- ses samt de emner der vil blive berørt i løbet af besøgene. Som tidligere nævnt har Center for Familiepleje en regel om, at der altid er to familieplejekonsulenter tilstede ved forundersøgelsesbesøget. Årsagen til dette er, at to personer ser og hører bedre end én. Endvidere er det en fordel at kunne drøfte og afveje faglige vurderinger med hinanden i forhold til en vurdering af familien. Arbejdsforde- lingen vil være således, at en familieplejekonsulent skriver og en anden interviewer og observerer. Den viden, der opnås via observation, er væsentlig i forhold til helhedsindtrykket af en familie. Det er væsentligt at de to familieplejekonsulenter er opmærksomme på, at der ved et forundersøgelses- besøg vil være et følelsesmæssigt pres, som kan påvirke samtalen, idet de potentielle plejeforældre kan føle, at de er til "eksamen".

Ved selve forundersøgelsesbesøget kan der, når halvdelen af tiden er gået, være behov for en pause, hvor familieplejekonsulenterne kan tage en snak om, hvor interviewet skal føres hen og hvorvidt der skal ekstra fokus på nogle særlige spørgsmål. Familien kan orienteres om, at der eventuelt bliver behov for en pause undervejs, inden interviewet påbegyndes.

Ved det andet besøg i familien er fokus primært at tale med børnene i familien – egne såvel som plejebørn. Der kan også være spørgsmål, der har behov for at blive uddybet eller emner, som ikke blev berørt ved første besøg, der er væsentlige at få spurgt ind til. Der kan også være opstået en tvivl hos familieplejekonsulenterne om, hvorvidt familien kan godkendes til plejefamilie, som skal afdækkes. Såfremt familien ikke har hjemmeboende børn, er bosiddende uden for københavnsområdet og der ellers ikke er tvivl om, hvorvidt de er egnede som plejefamilie, kan andet besøg afholdes som telefonisk interview, hvor der samles op på det første besøg.

Hvis begge familieplejekonsulenter efter første besøg er enige om, at familien ikke kan godkendes som plejefamilie, skal dette meddeles familien og besøg nummer to aflyses.

Brev vedrørende formål og emner ved forundersøgelsesbesøgene for familier der henholdsvis skal godkendes som plejefamilie og plejefamilier, der allerede er godkendte, se bilag 5 og 6.

De seks kompetencer

De emner Center for Familiepleje berører under forundersøgelsesbesøget, og som danner baggrund for vurderingen af familien er inspireret af RUGO-konceptets fem kompetencer. Center for Familiepleje har valgt at tilføje yderligere en kompetence med særlig fokus på rummelighed. De seks kompetencer er:

1. At kunne opdrage og give omsorg til et barn.
2. At kunne etablere tilknytning til et barn, baseret på nærvær, kærlige følelser, kontinuitet og respekt for barnets ret til medbestemmelse.
3. At kunne anerkende og rumme barnet med dets baggrund.
4. At kunne respektere og støtte relationer mellem barnet og dets familie.
5. At kunne forpligte sig i et livslangt engagement.
6. At kunne være en aktiv deltager i et samarbejde med de professionelle omkring barnet.

Hvorfor spørger vi ind til de ting, vi gør?

Interviewguiden (se bilag 7) angiver emnerne og rækkefølgen i interviewet. Idet en forundersøgelse er baseret på gensidig dialog, vil der indimellem opstå situationer, hvor det vil være nødvendigt at afvige fra interviewguiden. En interviewguide skal derfor – i denne forbindelse – primært ses som en støtte til, at alle væsentlige emner bliver drøftet med familien – og at disse udgør de samme fra gang til gang. Interviewguiden indeholder de sædvanlige emner, der skal dækkes, og forslag til spørgsmål.

For at blive godkendt som plejefamilie er det vigtigt at familien er åben, idet arbejdet som plejefamilie kræver villighed til at blive vurderet løbende. En plejefamilie bliver således en form for "offentlig" familie, hvilket hele familien skal være indstillet på (Kildedal 1998).

Såfremt en familieplejekonsulent finder, at der er spørgsmål, som er vanskelige at stille, kan spørgsmålene eksempelvis indledes med: "Nu vil jeg stille jer et spørgsmål, som er vanskeligt for mig at spørge om, da det kan opfattes som privat ... (spørgsmålet)".

For at få afdækket kompetencerne på en anerkendende måde, kan "case-teknikker" endvidere anvendes, såsom "Hvis nu I fik et barn med muslimsk baggrund...".

Emner ved forundersøgelserbesøgene

Briefing

Det er vigtigt at formålet med interviewet er helt klart for alle parter inden interviewet starter. Endvidere skal interviewets form og rammerne for det være oplyst.

Motivation

Det er vigtigt at være opmærksom på om begge parter er motiverede. Den måde hvorpå familien omtaler plejebørn og deres behov, siger noget om dens evne til at sætte sig ind i et plejebarns situation. Endvidere er det væsentligt at kende til familiens tanker om, hvad der vil ske, når plejebarnet ikke længere bor i familien, samt hvor mange plejebørn familien forestiller sig at have.

Plejefamilieopgaven

Som oftest vil omverden være positiv overfor en families beslutning om at være plejefamilie, men det sker at plejeforældre oplever modstand fra familie og netværk. Det er derfor vigtigt at familien er afklaret omkring en eventuel modstand, og hvordan de vil tackle det, således at de kan skærme barnet fra denne modstand.

For at vurdere hvorvidt plejeforældrene vil være en tryk base for plejebarnet er det en god idé at spørge ind til deres oplevelse og forståelse af, hvordan man bedst muligt støtter plejebarnet, når det har det svært, er bange eller ked af det. For at vurdere plejeforældrenes rummelighed over for et plejebarn er det relevant at spørge plejeforældrene om, hvordan de vil håndtere et plejebarns følelsesmæssige udbrud som eksempelvis vrede.

Samarbejde med barnets biologiske familie

Det er vigtigt at plejeforældrene respekterer de biologiske forældre og i hjemmet bestræber sig på, at have en positiv og anerkendende omtale af forældrene samt anser det for vigtigt, at barnet har kontakt til sine forældre. Endvidere er det vigtigt, at plejeforældrene er vidende om, at det kan være nødvendigt at involvere forvaltningen ved samarbejdsvanskeligheder.

Anden etnisk baggrund end dansk

Såfremt familien skal kunne rumme et barn med anden etnisk baggrund end dansk er det vigtigt, at de er rummelige og åbne overfor andre normer og værdier end deres egne. De skal have en anerkendende og respekterende holdning til personer med anden kulturel, religiøs og etnisk baggrund. Det er vigtigt at få afdækket om der er tale om en art "omvendt ulandshjælp". En familie der tror, at den skal "redde" et minoritetsbarn fra dets familie og "gøre det dansk" er næppe egnet i forhold til et barn med etnisk minoritetsbaggrund (For konkrete råd og anbefalinger i forhold til vurdering af plejefamilier med etnisk minoritets baggrund, se Larsen 2010).

Sproglige kompetencer

Mindst en af forældrene skal mestre dansk i skrift og tale på et sådant niveau, at de kan give og modtage kompliceret information. Plejeforældrenes sproglige kompetencer skal altid afdækkes, idet viden herom kan være central for fremtidige matchninger af børn med forskellige sproglige baggrunde.

Opvækst (for begge parter)

En plejeforælders bevidsthed om sit liv og evne til at reflektere vil komme til udtryk, når han/hun fortæller sin livshistorie. Måden vedkommende fortæller på og det der lægges vægt på, siger meget om personen, og hvordan vedkommende har valgt at bruge sin livserfaring.

Endvidere vil parternes måde at fortælle om deres opvækst, sige noget om deres tilknytningmønstre jf. AAI-interviewet, som man kan lade sig inspirere af (se side XX). Ifølge AAI-interviewet evalueres svarene ud fra to dimensioner:

- Sammenhæng.
- Evnen til at reflektere over andres motiver.

Sammenhæng ses når den interviewede fremviser en tydelig, overbevisende og ordnet beskrivelse samt fremstår sandfærdig, omhyggelig og komplet. Evnen til at reflektere indebærer, at den interviewede kan se sine oplevelser udefra. Endvidere skal den interviewede være i stand til at se sin egen opvækst ud fra sine forældres perspektiv eller kunne reflektere over hvorfor forældrene handlede som de gjorde (Rygård 2009).

Nuværende forhold til familie

Nuværende forhold til familie og søskende kan fortælle os om dynamikken i familien. Derudover kan nuværende familieforhold vise noget om, hvorvidt en person med smertefulde følelser fra opvæksten har arbejdet med disse.

Uddannelse/arbejde (for begge parter)

Det er vigtigt at vide, hvordan plejeforældrene praktisk forestiller sig at det skal fungere med et plejebarn ved siden af uddannelse/arbejde.

Parforhold

Det er vigtigt at få belyst om plejeforholdet er stabilt, idet plejebørn har brug for ro og stabilitet. Endvidere er det vigtigt at finde frem til, om der er væsentlige konfliktområder i familien såsom sorg over barnløshed mm. Det er vigtigt, at familien ikke ser et plejebarn som en erstatning for et biologisk barn.

Familedynamikken

Dette er et punkt, som fortæller meget om den enkeltes opfattelse af sig selv som en del af et fællesskab. Nogle af spørgsmålene kan stilles direkte, mens andre kan stilles på "kryds", eksempelvis "du fortalte under beskrivelsen af dine opvækstforhold, at du var meget selvstændig som barn - er du stadig det? Hvad betyder det for jeres ægteskab?". I forhold til spørgsmålet om kriser, er det interessante jf. AAI-interviewet ikke selve krisen, men hvordan familien/den enkelte er kommet gennem krisen. Hvordan de har tacklet den.

Fritid

Dette punkt er vigtigt for at kunne vurdere familiens ressourcer og overskud. Endvidere vil det være nyttigt at vide noget om familiens interesser i forhold til et senere match med et konkret barn.

Egne børn

Den måde hvorpå familien beskriver sine egne børn fortæller meget om børnenes placering i familien, og forældrenes syn på børn. Såfremt familien idylliserer familielivet, kan spørgsmål i tredje person anvendes såsom: "hvis nu jeg spurgte jeres børn, hvad tror I så, at de ville svare..." eller "Hvilke konflikter har jeres venner typisk med deres børn"?

Det er vigtigt, at familien er opmærksom på, at der sandsynligvis vil opstå jalousi mellem egne børn og et plejebarn/børn. For at forebygge eller begrænse jalousi er det vigtigt, at de biologiske børn ikke føler sig usikre på deres plads i familien og at de føler sig hørt. Når der opstår jalousi mellem plejebarnet og plejeforældrenes egne børn, er det af afgørende betydning at plejeforældrene er anerkendende og lydhøre overfor barnets følelser. Det vigtigste er derfor, at plejeforældrene er opmærksomme på denne problemstilling, og parate til at imødekomme deres egne børns behov, uden at dette bliver til skade for plejebarnet, så der kan gribes ind før et egentlig problem opstår.

Endvidere vægter vi observation af familiens interaktion, herunder barnets tilhørsforhold i familien.

Handicap i familien

Har et af familiens hjemmeboende børn et handicap er det vigtigt, at familien har gjort sig overvejelser om, hvordan barnet med handicap vil have det med et potentielt plejebarn. Det anbefales som tommelfingerregel at undgå at anbringe et barn, der aldersmæssigt er tæt på barnet med handicap, for at modvirke et eventuelt konkurrenceforhold.

Erfaringer med børn og syn på børneopdragelse

Emnet kan sige meget om familiens menneskesyn og indsigt i børns formåen. Børn er forskellige og skal derfor ikke behandles ens, hvorfor der ikke er rigtige eller forkerte svar. Opdragelsesstilen må dog ikke være af en sådan karakter, at det er skadeligt for barnet. Ifølge dansk lovgivning er det forbudt at slå børn. Af lov om forældremyndighed og samvær § 2 stk. 2 fremgår det at "Børn har ret til

omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling” (Justitsministeriet 2007). Spørg ind til familiens syn på opdragelse, og hvordan det kommer til udtryk i dagligdagen.

Seksuelle krænkelse af børn

Det er vanskeligt at afdække eventuelle pædofile tendenser, men det er en faktor som er væsentlig at have med sig i arbejdet med at godkende familier som omsorgspersoner for børn. Endvidere er der ifølge LOS⁶ en signalværdi i at italesætte problemstillingen omkring seksuelle overgreb, da det viser en naturlig tilgang til emnet og en bevidst forholden sig til problemstillingen. En måde til at afdække eventuelle pædofile tendenser er ifølge LOS, at spørge ind til, hvordan personen vil reagere på seksuelt grænseoverskridende adfærd og om personen har sunde grænser for, hvor intim en voksen har lov at være med et barn. Ved at tale om problemerne omkring seksuelle overgreb ved forundersøgelsessamtalerne signaleres der ligeledes, at der vil blive stillet spørgsmålstegn ved de potentielle plejeforældres praksis overfor et plejebarn, såfremt der er en adfærd som undrer efter plejebarnet er flyttet ind (LOS 2004). I afdækning af dette emne kan case teknikker med fordel anvendes, såsom: ”Dennis på otte år vågner om natten og kommer ind til jer i soveværelset. I ligger i sengen. Siger I kom op i sengen eller gå ind på værelset, så kommer jeg ind til dig (og hvorfor?)”.

Fysiske rammer

Det er vigtigt at få beskrevet de fysiske rammer i forhold til et senere match af et konkret barn. Endvidere er det vigtigt, at et mindre barn placeres tæt på plejeforældrene. Familiens overvejelser om, hvor et plejebarn skal have sit værelse, siger endvidere noget om familiens syn på et potentielt plejebarn.

Daginstitution/skolemuligheder

Hvordan er mulighederne for at et plejebarn kan få den hjælp, det evt. har behov for eksempelvis i form af specialundervisning, heldagsskole, modersmålsundervisning mm.

Helbred

Det er vigtigt at få afklaret familiens helbredsforhold, herunder brug af medicin, idet de skal have overskud til et plejebarn. Se endvidere afsnit om helbredserklæring side XX

Alkohol og euforiserende stoffer

Det er vigtigt at få afklaret familiens forhold til og forbrug af alkohol og euforiserende stoffer, for at afdække eventuelle misbrugsproblematikker. Endvidere kommer flere plejebørn fra misbrugs-hjem, hvorfor det er væsentligt at være bekendt med, hvor meget og i hvilke situationer familien indtager alkohol.

6: LOS står for Landsforeningen af Opholdssteder, botilbud og Skolebehandlingstilbud.

Rygning

Plejefamilier er ikke omfattet af Københavns Kommunes rygepolitik, idet de ikke er at betragte som kommunalt ansatte i fagretslig forstand. Det indebærer derfor, at Københavns Kommune ikke kan fastsætte rygeregler i den enkelte plejefamilie, men i stedet må præsentere vores forventninger til rygning, som plejefamilien herefter må forholde sig til.

Vi forventer:

- At plejefamilien ikke ryger i samværet med plejebarnet
- At rygning i hjemmet altid foregår i det fri

Disse forventninger skal præsenteres for plejefamilien, og deres tilbagemeldinger skal indgå i den samlede vurdering og anbefaling. Vurderer Center for Familiepleje, at en familie ikke bør anvendes alene på grund af deres rygepraksis, bør dette drøftes med familien forud for afslaget.

Kost og Motion

I forhold til et plejebarn med vægtproblemer eller en spiseforstyrrelse er det særlig vigtigt at familien er opmærksom og har fokus på den daglige kost og motion. Alle børn har godt af sund kost og motion, hvorfor plejeforældrene skal hjælpe børnene til at spise sundt og dyrke motion.

Økonomi

Familiens økonomi skal afdækkes i forhold til en vurdering af, om den hænger sammen. Herudover kan det sige noget om motivationen for at være plejefamilie. Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at der ikke er et alt for stort fokus på økonomiske forhold.

Tro og religion

Et plejebarn bør som udgangspunkt ikke anbringes i en praktiserende religiøs familie, med mindre barnet og dets biologiske familie har samme religiøse trosretning. Et barn med en anden tro kan anbringes i en plejefamilie, såfremt familien er indstillede på at bakke op om barnets tro.

Dyrehold

Det er vigtigt at få afklaret i forhold til eventuelle allergikere.

Samtale med plejeforældrenes egne børn

Formålet med samtalen skal være klar for barnet, således at det ikke føler sig usikker på samtalen, og om/hvordan dets udtalelser skal anvendes efterfølgende (for uddybning heraf, se side XX).

Debriefing

Interviewet skal afsluttes på en måde sådan, at samtlige familiemedlemmer føler, at de har fået svar på de spørgsmål, de eventuelt måtte have.

Udfyldning af Socialrapportskemaet

Det er vigtigt at familieplejekonsulenterne udfylder socialrapportsskemaet på samme måde hver gang, således at det skriftlige udtryk har et ensartet præg. Et ensartet præg overskueliggør de enkelte socialrapporter, således at de fremstår som et ”objektivt målbart” redskab – også når den familieplejekonsulent, der har skrevet socialrapporten, ikke er tilstede.

Såfremt en socialrapport er mere end fem år gammel, skal der udarbejdes en ny. Hvis en socialrapport, fra en anden kommune, er udarbejdet for mindre end fem år siden, skal der skrives et supplement. Hvis der foreligger en socialrapport, som er udarbejdet i regi af Center for Familiepleje, og den er ældre end tre år, skal der udarbejdes et supplement⁷ – er socialrapporten udarbejdet for mindre end to år siden, skal der skrives et notat i sagen. Et supplement og notat baseres på samme procedure, som de øvrige godkendelser og vurderinger, det vil sige ved hjemmebesøg i familien. Ved besøgene skal tiden siden sidst og de emner, der eventuelt ikke er beskrevet, vægtes særligt.

Udfyldning af socialrapportskemaet se bilag 8.

Ved afslag

I de tilfælde, hvor en familie ikke kan godkendes som plejefamilie, skal der gives et afslag. Afslag gives skriftligt med en kort begrundelse og oplysninger om at pågældende familieplejekonsulenter kan kontaktes for yderligere begrundelse for afslaget. Et afslag på godkendelse som egnet plejefamilie kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed jf. servicelovens § 142, stk. 8.

Ekspedition

Center for Familiepleje tilstræber at familien senest tre uger efter forundersøgellesbesøget modtager kopi af socialrapporten i underskrevet stand samt evt. plejetilladelse, såfremt familien bor i Københavns Kommune. Inden den endelige socialrapport sendes til familien, skal de have haft mulighed for at gennemse socialrapporten for eventuelle misforståelser. Familien har ingen indsigelsesret i forhold til familieplejekonsulenternes vurdering og anbefaling.

Hvis familien bor i Københavns Kommune og ikke har en plejetilladelse udstedes en sådan på baggrund af socialrapportens anbefalinger og konklusion. Socialrapport og plejetilladelse sendes herefter til plejefamilien.

7: Et supplement består i en opdatering af familiens liv siden sidst, og de ændringer i forhold til den eksisterende socialrapport, der måtte være.

Tavshedspligt

Socialrapporten er kun til rådighed for anbringende kommune, da den indeholder fortrolige oplysninger, der vedrører plejefamiliens private forhold. Disse oplysninger er ikke – uden plejefamiliens tilladelse – omfattet af aktindsigt jf. Lov om offentlighed i forvaltningen § 12 (Justitsministeriet 1985).

Familien skal ved forundersøgellesbesøget give samtykke til, at socialrapporten i sin helhed må fremsendes til børnefamilieenheden.

Grundkursus

Når familien er godkendt indkaldes den til det obligatoriske grundkursus jf. anbringelsesreformen af 01.01.06. Begge plejeforældre skal deltage i kurset, som for døgnplejefamilier foregår over fire weekenddage fra kl. 9-16, mens det for aflastningsfamilier foregår over tre weekenddage ligeledes fra kl. 9-16. Kurset indeholder temaer, som plejefamilier skal have viden om og indsigt i. I vejledningen til loven nævnes tre fokusområder, som skal medtages på hvert kursus: omsorgssvigtede børn, samarbejde med den biologiske familie, den sociale forvaltning t offentlige og påvirkningen i familien, når den bliver plejefamilie. Derudover er det op til den enkelte kommune at fastlægge indholdet. Udover disse temaer er fokus på børn med etnisk minoritetsbaggrund, konflikthåndtering, den sociale lovgivning, livshistoriebøger, netværksgrupper og tilknytning. Indholdet af kurserne bliver løbende evalueret og justeret, således at kurserne tilpasses kursisternes behov bedst muligt. Kurserne med angivelse af målgruppe, indhold, tidspunkt og sted for afholdelse, annonceres løbende på Center for Familieplejes hjemmeside www.familiepleje.kk.dk.

Er det mere end fem år siden en familie har gennemført grundkursus, og har familien ikke i perioden været beskæftiget som plejefamilie, skal de som hovedregel tage et nyt kursus med mindre familieplejekonsulenterne ved forundersøgelsen vurderer, at der kan dispenseres.

Bilag 1

Typer af plejefamilier

Kommunal plejefamilie

En kommunal plejefamilie vil ofte modtage børn med mere komplekse problemstillinger og der kan stilles krav om begrænset erhvervs arbejde. En kommunal plejefamilie skal have mere supervision og mere efteruddannelse og skal have afklaret deres vilkår i forhold til pension, opsigelsesvarsel etc. Dette kan forekomme ved aftale eller kontraktlig regulering. Den kommunale plejefamilie skal godkendes på samme vis som generelt godkendte plejefamilier.

Hvad siger loven?

Ifølge servicelovens § 142, stk. 1, nr. 2 skal kommunale plejefamilier for børn og unge, jf. § 66, nr. 2 være godkendt af kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune som generelt egnede.

Jf. servicelovens § 142 stk. 3 skal den kommunalbestyrelse der godkender plejefamilien, jf. stk. 1 og 2 i forbindelse med godkendelsen sikre, at plejefamilien gennemfører et kursus i at være plejefamilie. Med mindre særlige forhold gør sig gældende, skal kurset være gennemført, inden plejefamilien modtager et barn eller en ung i pleje, og kurset skal som minimum have en varighed svarende til fire kursusdage.

Ifølge § 142, stk. 4 skal den kommunalbestyrelse, der godkender den kommunale plejefamilie, jf. stk. 1 og 2 sikre, at plejefamilierne efter anbringelsen løbende gennemfører den fornødne efteruddannelse, herunder kurser, der som minimum svarer til to hele kursusdage årligt. Kommunalbestyrelsen skal endvidere sikre den fornødne supervision.

Stk. 5 Den kommunalbestyrelse, der godkender en kommunal plejefamilie, jf. stk. 1 skal sikre, at den kommunale plejefamilie løbende modtager yderligere efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Den kommunalbestyrelse, der indgår aftale med en kommunal plejefamilie om en konkret anbringelse, skal i forbindelse med aftalens indgåelse sikre sig, at der er taget stilling til spørgsmål om arbejdsvilkår i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.

Konkret godkendt plejefamilie

En konkret godkendt plejefamilie er udelukkende godkendt til et konkret barn, af den anbringende kommune. Plejefamilien vil ikke kunne bruges af andre kommuner. Godkendelseskriterierne for plejefamilien som godkendes konkret i forhold til et eller flere angivne børn eller unge er de samme som for generelt godkendte plejefamilier, men godkendelsesprocessen skal tilrettelægges efter det konkrete plejeforhold. Det vil sige at familieplejekonsulenten skal vurdere, hvorvidt et konkret plejebarn vil matche netop denne plejefamilie.

Hvad siger loven?

Ifølge servicelovens § 142, stk. 1, nr. 2 skal konkret godkendte plejefamilier for børn og unge være godkendt af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune som konkret egnede i forhold til et eller flere nærmere angivne børn eller unge. En sådan godkendelse udelukker som udgangspunkt, at kommunalbestyrelser i andre kommuner kan benytte familien som plejefamilie.³

Jf. servicelovens § 142 stk. 3 skal den kommunalbestyrelse der godkender plejefamilien, jf. stk. 1 og 2 i forbindelse med godkendelsen sikre, at plejefamilien gennemfører et kursus i at være plejefamilie. Med mindre særlige forhold gør sig gældende, skal kurset være gennemført, inden plejefamilien modtager et barn eller en ung i pleje, og kurset skal som minimum have en varighed svarende til fire kursusdage.

Ifølge § 142, stk. 4 skal den kommunalbestyrelse, der godkender plejefamilien, den kommunale plejefamilie eller netværksplejefamilien, jf. stk. 1 og 2 sikre, at plejefamilierne efter anbringelsen løbende gennemfører den fornødne efteruddannelse, herunder kurser, der som minimum svarer til to hele kursusdage årligt. Kommunalbestyrelsen skal endvidere sikre den fornødne supervision.

Privat familiepleje

Privat familiepleje omhandler de tilfælde, hvor et barn under 14 år bor hos andre end sine forældre, uden at kommunen er involveret. Såfremt det private plejeophold varer ud over tre sammenhængende måneder, skal der foreligge en plejetilladelse. Privat familiepleje er ikke en hjælpeforanstaltning efter serviceloven, hvorfor private familieplejere ikke modtager vederlag eller andre former for økonomisk godtgørelse. Der gælder endvidere ingen særskilt tilsynsforpligtelse med børn i privat familiepleje (Socialministeriet 2006, pkt. 500-503).

Udstedelse af plejetilladelse

En plejetilladelse skal udstedes af den kommune, hvor plejefamilien har folkeregisteradresse. Plejetilladelsen vil altid gælde et konkret barn. Forældremyndighedsindehaveren har pligt til at underrette kommunen, om barnets ophold i plejefamilien og hermed at sikre sig, at familien har den fornødne plejetilladelse.

En plejetilladelse skal kun udstedes hvis opholdet vurderes at være til gavn for barnet. For at vurdere hvorvidt en plejetilladelse kan udstedes, skal der foretages en nærmere undersøgelse af forholdene i familien. Omfanget af undersøgelsen vil afhænge af de konkrete omstændigheder såsom opholdets forventede varighed og barnets tilknytning til familien. Såfremt opholdet forventes at være længerevarende bør der foreligge en plejetilladelse inden barnet tager ophold i familien. Idet længerevarende ophold kan resultere i, at der på et senere tidspunkt indgives ansøgning om adoption, er det væsentligt at have dette in mente ved undersøgelsen og afgørelsen af, om der kan gives en plejetilladelse, for at undgå at et langvarigt plejeforhold må afbrydes, hvis adoptionsmyndighederne ikke vil godkende familieplejen som adoptanter (Socialministeriet 2006, pkt. 502 og 503).

Godkendelseskriterierne for privat familiepleje er de samme som for generelt godkendte plejefamilier, men da vurderingen ofte tager udgangspunkt i barnets tilknytning til familien, kan godkendelsesprocessen tilrettelægges som en godkendelse til netværksplejefamilie, se Inspirationsmateriale til arbejdet med netværksanbringelser, Bressendorff og Larsen 2010. Private familieplejere skal ikke - som øvrige plejefamilier - deltage i obligatorisk grundkursus for plejeforældre.

Hvad siger loven?

Ifølge servicelovens § 78 må ingen modtage et barn under 14 år i døgnophold i privat familiepleje i en sammenhængende periode ud over 3 måneder uden at have tilladelse dertil fra kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune.

Stk. 2. Plejetilladelse kan kun udstedes, når det efter en undersøgelse af familieplejen må antages, at opholdet vil være til gavn for barnet. Ved udstedelse af plejetilladelse skal kommunen gøre forældremyndighedens indehaver opmærksom på bestemmelserne i stk. 4.

Stk. 3. Det påhviler forældremyndighedens indehaver at sikre sig, at plejehjemmet har fornøden plejetilladelse.

Stk. 4. Børn og unge-udvalget i forældremyndighedsindehaverens opholdskommune kan efter begæring af plejeforældrene eller barnet eller den unge beslutte, at et barn eller én ung ikke må flyttes eller hjemtages fra en privat familiepleje, såfremt det må antages at skade barnet eller den unge. Forud for afgørelsen indhentes udtalelse fra den stedlige kommune.

Stk. 5. En afgørelse efter stk. 4, kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 75, når betingelserne herfor er opfyldt.

Stk. 6. Reglerne i stk. 1-5, gælder ikke i tilfælde, hvor kun den ene af forældrene har forældremyndigheden, men barnet eller den unge får døgnophold hos den anden af forældrene.

Stk. 7. Døgnplejehjem, der modtager børn og unge under 18 år, og som drives af private uden offentlige midler, må kun oprettes og drives med tilladelse af kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune. Kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune fører tilsyn med forholdene i hjemmet.

Aflastningsplejeforældre

En aflastningsordning er en frivillig forebyggende foranstaltning efter serviceloven og har til formål at yde særlig bistand til barnet og dets familie. Barnet har under aflastningsordningen fortsat bopæl hos sine forældre, med mindre der er tale om aflastningsordning fra barnets døgnopholdssted.

Aflastningsplejeforældre godkendes og får en plejetilladelse på lige fod med døgnplejeforældre jf. Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier, pkt. 409 (Socialministeriet 2006).

Hvad siger loven?

§ 52, stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om foranstaltninger efter stk. 3, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte.

Stk 3. Kommunalbestyrelsen kan iværksætte hjælp inden for forskellige typer af tilbud, herunder:

Pkt. 5 Aflastningsordning, jf. § 55, i en plejefamilie, kommunal plejefamilie eller netværksplejefamilie eller på et opholdssted eller en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1-3, 5 og 6.

§ 55, stk. 2. Under et døgnophold efter § 52, stk. 5 modtager barnet eller den unge omsorg, personlig støtte, socialpædagogisk rådgivning og behandling.

Stk. 2. Et aflastningsophold, som ydes under et døgnophold, indgår som en ydelse efter stk. 1.

Aflastningsplejeforældre skal deltage i et obligatorisk grundkursus for plejefamilier jf. servicelovens § 142 stk. 3. Varigheden af kurset fremgår ikke af lovgivningen, men er i overensstemmelse med Kommunernes Landsforenings anbefaling, på tre hele kursusdage.

Bilag 2

Skema til telefoninterview

Dato:	Henvendelse modtaget af:
Familiens navne:	
Familiens adresse:	
Familiens telefonnummer:	
Alder: Hvad er alderen på de potentielle plejeforældre? Kvinde: Mand:	Civilstand: Hvor længe har de potentielle plejeforældre dannet par?
Boligstørrelse: Er der et ledigt værelse til et plejebarn?	
Uddannelse / beskæftigelse: Kvinde: Mand:	
Familiens egne børn: Hvad er alderen på egne børn både ude- og hjemmeboende?	
Motivation: Hvad er motivationen for at være plejefamilie/ aflastningsfamilie? Har familien erfaring som plejefamilie? Har familien set en annonce, i så fald hvor?	
Opgavetype: Hvilken type opgave er familien interesseret i – aflastning eller døgnpleje? Er familien interesseret i et søskendepar? Overvejelser om alder på barnet? Er familien interesseret i et barn med etnisk minoritetsbaggrund? (herunder et muslimsk barn)	
Sproglige kompetencer: Vil primært være aktuelt ved henvendelse fra en familie med anden etnisk baggrund end dansk.	

Bilag 3

Følg brev til oplysningsskema

Skriv dato her

Modtager navn
Gadenavn
Postnr. og bynavn

Kære skriv navnet her

Tak for jeres henvendelse om at blive døgn- eller aflastningsplejefamilie. Jeg sender vores oplysningsskema, som I bedes udfylde og returnere. Som det fremgår af bilagene, skal I give os samtykke til at indhente straffe- og børneattester hos politiet. Det gælder også for hjemmeboende børn over 15 år. Hvis I har spørgsmål til skemaet, er I velkommen til at ringe. I kan også finde oplysninger på Centrets hjemmeside: www.familiepleje.kk.dk.

Nye pleje- og aflastningsfamilier

For at blive pleje- eller aflastningsfamilie, skal I have en plejetilladelse fra jeres egen kommune. Bor i udenfor Københavns kommune, er det derfor vigtigt, at I hurtigt retter henvendelse til jeres bopælskommune, og anmoder om at få en generel godkendelse.

Godkendte pleje- og aflastningsfamilier

Det er vigtigt at I som allerede er godkendt som plejefamilie vedlægger en kopi af socialrapport, plejetilladelse samt dokumentation for gennemført grundkursus.

Når vi modtager oplysningsskema retur, vil I snarest høre fra os.

Med venlig hilsen
Skriv dit navn her
Skriv din stillingsbetegnelse her

Bilag 4

Informationsmateriale til potentielle plejeforældre

Gør en forskel for et barn!

- Bliv aflastnings- eller plejefamilie – Interesseret?

Vil I gerne være aflastnings- eller plejefamilie, er det vigtigt at I:

- har plads, tid og overskud
- har erfaring med børn og unge
- kan give barnet stabile og trygge rammer og støtte barnets udvikling
- kan samarbejde med barnets forældre og offentlige myndigheder
- har et godt helbred
- har en ren straffeattest

Hvad skal I tænke over, før I beslutter jer?

- at være plejefamilie/aflastningsfamilie involverer hele familien
- at I som plejefamilie står til rådighed døgnet 24 timer året rundt
- at jeres familieliv bliver anderledes, hverdage, weekends og ferier
- at plejebørn ofte har manglet god kontakt til voksne, og har brug for jer i mange timer hver dag
- at et nyt barn i familien, griber ind i jeres egne børns liv
- hvilke problemstillinger barnet kan have
- at I som bliver aflastningsfamilie skal aflevere et barn til en hverdag, I ikke altid synes om
- at barnet kun er til låns i en tid, som kan være kort eller lang
- at I skal kunne samarbejde med barnets forældre til gavn for barnet

Hvordan bliver I plejefamilie?

- I skal udfylde et oplysningsskema
- I giver Center for Familiepleje lov til at indhente oplysninger om jer, helbredsattest, straffe- og børneattest
- I henvender jer til jeres bopælskommune og søger om en plejetilladelse
- I får besøg af to familieplejekonsulenter fra Center for Familiepleje, som stiller en række spørgsmål og efterfølgende vurderer, om I kan blive godkendt

Hvad sker der inden plejebarnet flytter ind?

- En medarbejder fra den anbringende børnefamilieenhed aflægger jer et besøg, og orienterer om barnet og dets aktuelle situation. I bliver orienteret om de forventninger, der er til jeres arbejde
- Næste skridt vil være et besøg hos jer, af barnet og dets forældre

Familieplejekontrakten

Når I får et barn i pleje, skal der udfærdiges en familieplejekontrakt, der indeholder aftale om:

- plejelønnens størrelse (plejevederlag)
- eventuelle særlige udgifter
- opsigelsesregler
- forsikringsforhold
- samarbejdet med barnets forældre
- tilsyn og vejledning

Hvad sker der, når plejebarnet flytter ind?

- ofte, men ikke altid, vil barnet i starten opføre sig som gæst i jeres hjem
- det bliver ikke rigtig hverdag før efter 3-4 måneder, hverken for jer eller for plejebarnet
- jeres egne børn, skal lære en ny kammerat at kende, og vænne sig til en anderledes hverdag

Hvad kan være vanskeligt I forbindelse med plejeforholdet?

- jalousi mellem plejebarnet og jeres egne børn
- I kan have en følelse af utilstrækkelighed
- I kan møde uventede reaktioner hos familie, venner og naboer
- at barnets forældre fortsat har forældremyndigheden under plejeforløbet, og ikke altid handler som I synes er godt for plejebarnet
- at plejebarnet kan have svært ved at give udtryk for sine positive følelser overfor jer
- at plejebarnets kan have svært ved at falde til i jeres omgivelser, i skolen osv.
- at være en "offentlig familie", hvor professionelle samarbejdspartnere kan have synspunkter om anbringelsen som afviger fra jeres

Hvem støtter plejefamilien i anbringelsesforløbet?

- I modtager jævnligt besøg af en medarbejder fra socialforvaltningen, som fører tilsyn med plejebarnet.
- Som plejefamilie vil I modtage løbende vejledning, støtte og supervision. I kan altid rette henvendelse til jeres kontaktperson i socialforvaltningen, når I har brug for det.
- Center for Familiepleje tilbyder nye pleje- og aflastningsfamilier deltagelse i en netværksgruppe med andre plejefamilier.
- Center for Familiepleje tilbyder løbende kurser og temadage til pleje- og aflastningsfamilier.
- Som plejefamilie har man pligt til at deltage i to årlige kursusdage (gælder ikke aflastningsfamilier).

Tavshedspligt

Som aflastnings- og plejefamilie har man tavshedspligt med, hvad man erfarer om plejebarnets situation.

Hvorledes afsluttes et Plejeforhold?

Afslutningen på et plejeforhold kan ske på forskellige måder, og af forskellige årsager:

- anbringelsesgrundlaget er ikke længere tilstede
- forældrene ønsker barnet hjemgivet
- I beslutter jer for at ophøre med plejeforholdet
- kommunen beslutter at plejeforholdet skal ophøre
- barnet får brug for et andet tilbud
- plejebarnet ønsker at flytte

Den kommune som har anbragt barnet, har det endelige ansvar for plejeforholdet og vil altid skulle tage stilling til en eventuel hjemgivelse.

Hvad vil det betyde for jer?

- at I skal sige farvel til plejebarnet, som I har fået et tæt forhold til, og som er knyttet til jer
- at et plejeforhold måske afsluttes på en måde, I ikke synes om
- at jeres kontakt med plejebarnet eventuelt afsluttes

Praktiske forhold med betydning for plejefamilien

Plejeløn

I modtager skattepligtig plejeløn under plejeopholdet. Plejelønnen består af et antal plejevederlag som fastsættes ud fra en samlet vurdering af plejebarnets situation og de krav, der stilles til jer.

Udgifter

Der er faste takster for kost og logi, lomme- og tøjpenge. Disse takster er bestemt af barnets alder. Derudover kan man søge særlige udgifter til eksempelvis medicin, transport m.m.

Skat

Plejelønnen betragtes som A-indkomst og beskattes. Kost og logi er skattefrit.

Bilag 5

Brev vedrørende forundersøgelse af familier, der ikke har en plejetilladelse

Skriv dato her

Modtager navn
Gadenavn
Postnr. og bynavn

Kære skriv navnet her

Jeg skal hermed bekræfte vores aftale om besøg hos jer den dato kl. klokkeslæt, hvor undertegnede og familieplejekonsulent pågældendes navn deltager. Som nævnt vil samtalen have en varighed af tre til fem timer. Umiddelbart efter første besøg, vil I blive kontaktet med henblik på en eventuel aftale om besøg nummer to.

Formålet med samtalen er at vurdere om I kan godkendes som plejefamilie/aflastningsfamilie. Herudover er formålet at opnå et grundigt kendskab til jer som familie, således at vi kan foretage en vurdering og anbefaling af hvilke typer børn, der eventuelt vil egne sig til jeres familie.

Ved samtalen vil vi berøre emner såsom jeres motivation for at være plejefamilie, jeres opvækst, uddannelse, beskæftigelse, fritidsinteresser, samlivsforhold mm. Vi skal endvidere tale med jeres børn, som vil blive inddraget i samtalen i overensstemmelse med deres alder og modenhed.

Såfremt det vurderes, at I kan opnå en godkendelse som plejefamilie, vil der på baggrund af forundersøgelsesbesøgene blive udarbejdet en socialrapport med en anbefaling og konklusion, som sendes til udtalelse hos jer. Herefter vil der blive udstedt en plejetilladelse og I vil blive kontaktet, når vi har et barn, der matcher jeres ønsker og kompetencer.

Vi ser frem til at møde jer.

Med venlig hilsen

Skriv dit navn her
Skriv din stillingsbetegnelse her

Bilag 6

Brev vedrørende forundersøgelse af allerede godkendte plejefamilier

Skriv dato her

Modtager navn
Gadenavn
Postnr. og bynavn

Kære skriv navnet her

Jeg skal hermed bekræfte vores aftale om besøg hos jer den dato kl. klokkeslæt, hvor undertegnede og familieplejekonsulent pågældendes navn deltager. Som nævnt vil samtalen have en varighed af tre til fem timer. Umiddelbart efter første besøg, vil I blive kontaktet med henblik på en eventuel aftale om besøg nummer to.

Formålet med samtalen er at opnå et grundigt kendskab til jer som familie, således at vi kan foretage en vurdering og anbefaling af hvilke typer børn, der eventuelt vil egne sig til jeres familie.

Ved samtalen vil vi berøre emner såsom jeres motivation for at være plejefamilie, jeres opvækst, uddannelse, beskæftigelse, fritidsinteresser, samlivsforhold mm. Vi skal endvidere tale med jeres børn, som vil blive inddraget i samtalen i overensstemmelse med deres alder og modenhed.

Såfremt det vurderes at jeres kompetencer som plejefamilie matcher Københavns Kommunes behov, vil der på baggrund af samtalerne blive udarbejdet en socialrapport med en anbefaling og konklusion, som sendes til udtalelse hos jer. Herefter vil I blive kontaktet, når vi har et barn der matcher jeres kompetencer og ønsker.

Vi ser frem til at møde jer.

Med venlig hilsen

Skriv dit navn her
Skriv din stillingsbetegnelse her

Bilag 7

Interviewguide til forundersøgelse af generel plejefamilie

Briefing

Formålet med interviewet – hvad vi vil spørge om og hvorfor?

Besøg nummer to

Interview med biologiske børn

Arbejdsdeling – hvorfor vi er to

Der vil blive afholdt en pause omkring halvvejs i interviewet

Må socialrapporten fremsendes til børnefamilieenhed, når de er i forslag til en opgave?

Eventuelle spørgsmål

Motivation

Hvorfor ønsker familien et plejebarn - netop nu?

Har familien erfaring som plejeforældre?

Hvilke forestillinger har familien om alder og køn på plejebarnet?

Er der nogen børn, familien ikke ønsker at tage i pleje? (barnets alder, køn, problematik, sociale/kulturelle baggrund)

Hvad kan familien give et plejebarn?

Kender familien nogen plejeforældre – plejebørn?

Hvem påbegyndte snakken om at blive plejeforældre? Er parterne enige, og ser de det som en fælles opgave?

Vil en af parterne være primær i forhold til plejebarnet? hvem – og hvorfor?

Hvilken indvirkning vil et plejebarn have på familielivet?

Vil familien holde ferie med plejebarnet?

Hvordan forestiller familien sig kontakten til plejebarnet, når det ikke længere bor i familien?

Har familien planer om flere plejebørn?

Hvordan er familiens holdning til at samarbejde med anbringende myndighed og barnets forældre?

Hvis familien ikke selv har børn:

Hvordan vil et plejebarn indvirke på parrets livssituation?

Plejefamilieopgaven

Har familien erfaring i arbejdet med børn med specielle behov?

Hvordan tror familien, at de vil håndtere et plejebarns følelsesmæssige udbrud som eksempelvis vrede?

Hvor tror familien grænsen er – som familie og enkelt person?

Hvilke vanskeligheder vil familien bedst/dårligst kunne tackle?

Hvad er nærmeste families holdning til beslutningen om at være plejefamilie?

Hvad siger venner og naboer?

Hvordan vil familien tackle skeptiske personer i netværket?

Hvordan vil plejebarnet indgå i familien?

Hvordan vil familien have det med at dele omsorgen for barnet med barnets biologiske familie?

Hvordan vil det være, hvis barnet primært søger den ene part i starten?

Spørgsmål til belysning af, om en familie vil kunne rumme et teenagebarn

Vil familien være interesseret i at modtage et teenagebarn?

Kender familien til pubertetsbørn og almindelige pubertetsproblemer?

Hvad tid mener familien, at den unge skal være hjemme om aftenen – hverdage/ weekender (fester)?

Hvad er familiens holdning til om den unge ryger/drikker alkohol?

Hvornår må unge indgå i kæresteforhold/have seksuelle kontakter?

Familiens holdning til homoseksualitet, prævention mm.?

Samarbejde med barnets biologiske familie

Hvad tænker familien om kontakten til barnets biologiske familie?

Hvordan har familien det med, at de biologiske forældre kan have stor betydning for barnet, når de ikke er i stand til at tage sig af det?

Tænker familien, at kontakten til biologisk familie kan blive problematisk? Hvis ja, hvorfor?

Spørgsmål til belysning af, om en familie kan godkendes til et barn med etnisk minoritetsbaggrund

Har familien rejst?

Omgås familien privat personer med etnisk minoritetsbaggrund?

Hvad er familiens holdning til personer med anden kulturel, religiøs, etnisk og sproglig baggrund?

Er der i nærmiljøet andre børn/voksne med etnisk minoritetsbaggrund? Hvis ja, hvilken status har de?

Ville familien evt. være indstillet på at gøre en særlig indsats for at finde positive rollemodeller i lokalsamfundet (f.eks. en somalisk lærer eller pædagog til et somalisk barn), og måske legekammerater med samme baggrund som barnets?

Ville familien evt. være indstillet på at støtte aktivt op omkring modersmålsundervisning?

Ville familien evt. være positivt indstillet overfor et barn, der skal vokse op med en anden tro?

Ville familien evt. være positivt indstillet overfor et barn, der f.eks. ikke må spise svinekød, skal overholde ramadan eller særlige krav til påklædning?

Ville familien kunne anerkende og respektere forældre med anden etnisk baggrund?

Ville familien evt. være indstillet på et forældresamarbejde, der kræver tolk?

Sproglige kompetencer

Hvilke sprog behersker familien?

Opvækst (for begge parter)

Hvor er personen opvokset?

Faders/moders uddannelse/beskæftigelse?

Antal søskende? – køn og alder?

Andre vigtige personer i opvæksten såsom bedsteforældre?

Hvordan beskrive opvækst?

Forhold til forældre?

Kan du beskrive henholdsvis din mor/far med fem tillægsord? – Hvorfor er netop disse ord valgt?

Hvilken forælder følte du dig mest knyttet til? – Hvorfor?

Hvordan reagerede din mor/far, når denne var vred eller ked af det?

Hvordan reagerede du som barn, når du var vred eller ked af det?
Følte du dig af og til afvist som barn? – I så fald, på hvilken måde?
Har dine forældre optrådt truende overfor dig? – I så fald, på hvilken måde?
Hvordan tror du, at dine barndomsoplevelser har påvirket dig?
Hvorfor tror du, at dine forældre handlede, som de gjorde overfor dig, i din opvækst?
Hvad vil du selv tage med dig – og hvad vil du evt. gøre anderledes? (spørg kvinden særligt i forhold til sin moder og manden særligt i forhold til sin fader)
Hvad synes du, at du særligt har med dig fra din opvækst?
Forhold til søskende?

Nuværende forhold til Familie

Forhold til forældre, hvor ofte har de kontakt?
Søskendes uddannelse, ægteskab og børn – hvor ofte ses de?

Uddannelse/arbejde (for begge parter)

Hvad er den uddannelsesmæssige baggrund?
Nuværende og tidligere beskæftigelse?
Nuværende arbejdstider?
Hvem kan tage orlov, såfremt det er nødvendigt?

Parforhold

Hvor og hvornår mødte parret hinanden?
Hvad er det, som gør forholdet stabilt og tilfredsstillende for begge parter?
På hvilke områder kan der opstå problemer/uenighed? Konkretiser med eksempler
Hvordan tackles konflikter? Konkretiser med eksempler
Beskriv hinandens stærke og svage sider

For enlige

Er du i et forhold udenfor hjemmet?
Er forholdet stabilt, og er det en tilfredsstillende situation? Hvorfor?
På hvilke områder, tror du, at der kan opstå problemer/vanskeligheder som enlig?
Hvad mener din partner om et evt. plejebarn?
Har du nogen at sparre med omkring det at være plejeforælder?

Tidligere forhold

Beskriv eventuelle tidligere længerevarende parforhold
Hvornår, hvorfor og hvordan blev det/de afsluttet? – Er der fortsat kontakt?
Er der børn fra tidligere forhold?
Hvis ja, hvor mange? Alder.
Hvilke problemer oplevede barnet/børnene i forbindelse med separationen/skilsmissen?
Hvordan blev det tacklet?
Hvilken kontakt er der til barnet/børnene nu?

Barnløse par (afstemmes i forhold til plejeforældrenes alder)

Hvad er årsagen til at parret ikke har børn?

Hvor længe har det været kendt?

Hvordan har parret tacklet barnløsheden – sammen og hver for sig?

Hvor er parret nu i forhold til problemstillingen (accepteret situationen)?

Har parret overvejet at adoptere?

Familiodynamikken

Beskriv en almindelig dag i hjemmet

Hvordan er rollefordelingen og fungerer det?

Er der nogle husregler?

Hvordan hygger man sig i familien?

Hvordan bliver ting drøftet/afgjort i hjemmet?

Hvordan løses konflikter?

Har familien oplevet kriser – og i så fald, hvordan er de kommet gennem dem?

Hvad kan skabe en dårlig stemning i hjemmet?

Fritid

Har du/I en hobby?

Hvordan er familien sammen?

Hvordan foretrækker familien at holde ferie?

Hvordan fejres højtider?

Hvem udgør familiens netværk? – og hvordan bruges det?

Mulighed for fritidsinteresser i nærmiljøet?

Egne børn

Alder – antal og køn

Beskriv børnene, hvilken personlighed har det enkelte barn (sporty, rolig mm.)?

Hvordan tror de potentielle plejeforældre, at deres egne børn vil reagere på et plejebarn?

Hvilken fremtid ser de potentielle plejeforældre gerne for deres børn?

Erfaringer med børn og syn på opdragelse

Hvad forstår du ved grænsesætning? (spørg begge parter)

Giv eksempler på konfliktløsningsmodeller og sanktioner i forhold til børn?

Er familien bekendt med børns udvikling og almindelige problemstillinger?

Er familien fysiske i kontakten overfor deres børn?

Seksuelle krænkelser af børn

Hvilke former for kropskontakt er acceptable mellem børn og voksne?

Hvad tænker familien om, at børnene sover i de voksnes seng?

Hvordan har familien det med kys på munden i forhold til egne børn/andres børn?

Hvordan er familiens holdning til nøgenhed i hjemmet? Hvordan vil du forholde dig, hvis et barn eller en ung begyndte at tage tøjet af, mens du var tilstede?

Hvad vil du gøre, hvis et barn eller en ung 'spillede op' til dig seksuelt?

Hvad tænker du om, at nogle voksne ikke tør røre børn af skræk for at overskride seksuelle grænser?

Fysiske rammer

Hvor er boligen beliggende – på landet/i byen?

Udendørsarealer

Hvor længe har familien boet i boligen?

Husets indretning

Værelse til plejebarnet

Daginstitution/skolemuligheder

Er der daginstitutioner i nærheden?

Er der specialtilbud?

Hvilken skole hører familien under?

Familiens erfaring med skolen?

Er der mulighed for specialundervisning?

Helbred

Har nogen i familien helbredsproblemer?

Har nogen i familien tidligere lidt af alvorlige sygdomme, som giver anledning til fortsat behandling - herunder brug af medicin?

Alkohol og euforiserende stoffer

Hvordan er familiens holdning til og forbrug af alkohol og euforiserende stoffer?

Rygning

Er der nogen i familien der ryger?

Bliver der røget i hjemmet?

Kost og Motion

Er familien bevidst om, hvad de spiser?

Hvad er familiens forhold til slik, sodavand og søde sager? – har familien regler for, hvor ofte og hvor meget slik børn må spise?

Dyrker familien skemalagt motion?

Hvordan får de rørt sig?

Økonomi

Hvordan er familiens økonomi – forholdet mellem udgifter og indtægter?

Oplever familien at økonomien hænger sammen?

Tro og religion

Praktiseres religion? I så fald hvilken og hvordan?

Hvilken betydning har religionen i hverdagen?

Kan familien forestille sig at få et plejebarn med en anden tro?

Dyrehold

Holder familien dyr? – hvis ja, hvor mange og hvilke?

Opholder dyrene sig indendørs?

Samtale med børnene

Er barnet/børnene bekendt med forældrenes ønske om at være plejefamilie?

Hvad synes barnet/børnene? – hvorfor?

Hvad tænker barnet/børnene om et plejebarn, som måske opfører sig anderledes end kammeraterne?

Hvordan vil barnet/børnene reagere, såfremt plejebarnet er irriterende?

Hvad tænker barnet/børnene om, at plejebarnet tager forældrenes tid – og der så er mindre tid til dem?

Hvad er ønsket i forhold til plejebarnets alder og køn? – hvorfor?

Kender barnet/børnene nogen plejebørn eller familier, som har plejebørn?

Hvad tror barnet/børnene kammeraterne vil sige til, at de får et plejebarn?

Debriefing

Tak for åbenheden

Er der spørgsmål familien havde forventet at få, som ikke er stillet?

Har familien spørgsmål til os?

Proceduren i den videre sagsgang

Velkommen til at kontakte os ved spørgsmål el.

Bilag 8

Udfyldning af socialrapportskemaet

Socialrapport

Ved supplement skal dette fremgå af overskriften. Under de enkelte punkter, som ikke udfyldes, henvises der til socialrapport af dato fra pågældende kommune/plejehjemsforening.

Vedrørende

Navn og CPR-nr.

Hjemmeboende børn

Navn og alder

Udeboende børn

Navn og alder

Plejebørn

Navn og alder

Udarbejdet den dato af: Familieplejekonsulenternes navne – den familieplejekonsulent, der har skrevet rapporten skal nævnes først For **Københavns Kommunes Center for Familiepleje**

Familien har givet samtykke til, at socialrapporten i sin helhed må fremsendes til børnefamilieenheden. Skal fremgå såfremt familien har givet sit samtykke.

Adresse

Kommune

Telefonnummer / mobilnumre

Angiv, hvem i familien mobilen tilhører.

E-mailadresse

Sproglige kompetencer

Tro og religion

Angiv om religion praktiseres, og i så fald hvilken og hvordan.

Bolig forhold

Angiv hvilken type bolig, hvor mange m² og hvor længe familien har boet der.

Indretning

Beskriv boligens indretning.

Værelse til plejebarn

Angiv hvor i huset værelset er placeret. Såfremt der ikke er mulighed for eget værelse, beskriv da årsagen til dette.

En foreløbig vurdering af hjemmet som arbejdsplads

Angiv om hjemmet er egnet til at modtage et plejebarn.

Udendørs arealer

Angiv om der er en have, en gård eller andre muligheder for udendørs aktivitet i forbindelse med boligen.

Nærmiljø og – faciliteter

Angiv og om boligen er placeret i by el. landområde, og hvordan boligen er beliggende i forhold til grønne områder (skov, strand mm.), legepladser ol. Herunder også daginstitutions- og skoletilbud. Er der specialinstitutioner. Hvilke fritidstilbud findes i lokalområdet.

Transportforhold

Angiv om familien har egen bil, og hvordan de offentlige transportforhold er.

Dyrehold

Angiv hvilke dyr familien evt. har og hvor de opholder sig. Er det udendørs eller indendørs.

Attest status

Der er den (angiv dato) indhentet straffeattester i henhold til § 22 og børneattester i henhold til § 36 fra Rigspolitiet (Justitsministeriet 2000).

Angiv om der er tilføjelser.

Helbredserklæring

Angiv at familien har underskrevet en helbredserklæring pr. dato. Angiv endvidere om nogen i familien lider af sygdom, der kan medføre smittefare. Og om familiens helbredstilstand i øvrigt, herunder overvægt, diabetes, allergiske lidelser og medicinforbrug.

Kost og motion

Angiv familiens kost og motionsvaner.

Rygning

Angiv om der er rygere i familien, og om der bliver røget i hjemmet.

Alkohol

Angiv familiens alkoholforbrug.

Uddannelse

Angiv plejeforældrenes uddannelsesmæssige baggrund.

Beskæftigelse

Angiv plejeforældrenes nuværende og tidligere beskæftigelse. Nuværende arbejdstider og hvem der har mulighed for at tage orlov, såfremt det er nødvendigt. Endvidere evt. frivilligt arbejde og foreningsaktivitet.

Økonomi

Angiv om familiens økonomi hænger sammen, og om forholdet mellem udgifter og indtægter er fornuftigt uden at nævne konkrete tal.

Familiens motivation til arbejdet som plejefamilie

Angiv hvorfor familien ønsker et plejebarn og hvad der gør dem specielt rustede til denne opgave. Har familien erfaring i arbejdet med børn med specielle behov. Evt. erfaring fra tidligere plejeopgaver. Hvilke forventninger har familien til anbringelsen, og hvad er deres forventninger i forhold til samarbejdet med barnets biologiske familie og den anbringende myndighed. Angiv familiens ønske vedrørende køn og alder på barnet. Beskriv endvidere om der er en bestemt type opgave, familien ikke ønsker at samarbejde omkring (børn af misbrugere, børn med etnisk minoritetsbaggrund etc.).

Børn med etnisk minoritetsbaggrund

Angiv om familien kan godkendes til at modtage et barn med etnisk minoritetsbaggrund. Kan familien rumme et muslimsk barn, der ikke må spise svinekød. Hvordan ser familien på særlige krav til påklædning etc.

Erfaringer med børn og syn på opdragelse

Angiv familiens syn på opdragelse og grænsesætning i forhold til børn, samt eksempler på konfliktløsningsmodeller og sanktioner i forhold til børn. Angiv endvidere om familien er bekendt med børns udvikling og almindelige problemstillinger. Hvilken rolle spiller børn i familiens liv.

De voksnes personlige historie og refleksion over opvækst

Angiv hvor begge plejeforældre er opvokset, deres nummer i søskenderækken og om de boede med begge forældre. Forholdet mellem forældrene, deres forhold til forældre og søskende, hvordan de husker opvæksten mm. Angiv endvidere hvornår de flyttede hjemmefra, deres nuværende forhold til forældre og søskende samt hvad søskende beskæftiger sig med i dag og om de har egen familie.

Voksenliv

Angiv hvor og hvornår plejeforældrene har mødt hinanden. Hvordan har forholdet udviklet sig? Beskriv her parternes stærke og svage sider. Har de fælles børn og evt. børnebørn. Beskriv børnene, som forældrene oplever dem. Beskriv evt. tidligere forhold og sørbørn samt forholdet til disse.

Familiens dynamik

Angiv familiens evne og vilje til at samarbejde, herunder hvordan familien tackler konflikter. Beskriv arbejdsdelingen i hjemmet og hvem der træffer beslutninger. Er der regler i hjemmet? Hvordan hygges man sig? Har familien særlige traditioner, ritualer el.

Fritid

Angiv den enkelte samt familiens interesser. Hvordan foretrækker familien at holde ferie? Herunder ligeledes en beskrivelse af familiens netværk.

Samtale med børn

Angiv om børnene på forhånd er orienteret om et kommende plejebarn, deres forventninger, deres bedste ønsker og værste scenarier samt præferencer i forhold til et plejebarns køn og alder.

Samlet vurdering af familiens egnethed

Angiv familiens egnethed ud fra Center for Familieplejes seks kompetencer:

1. At kunne opdrage og give omsorg til et barn.
2. At kunne etablere tilknytning til et barn, baseret på nærvær, kærlige følelser, kontinuitet og respekt for barnets ret til medbestemmelse.
3. At kunne anerkende og rumme barnet med dets baggrund.
4. At kunne respektere og støtte relationer mellem barnet og dets familie.
5. At kunne forpligte sig i et livslangt engagement.
6. At kunne være en aktiv deltager i et samarbejde med de professionelle omkring barnet.

Tilføj endvidere hvorvidt det vurderes, at familien kan rumme et barn med etnisk minoritetsbaggrund.

Familieplejekonsulenternes anbefaling

Angiv familieplejekonsulenternes konkrete anbefaling af hvor mange børn og hvilken aldersgruppe familien kan godkendes til. Angiv endvidere en vurdering af sværhedsgraden i børnenes vanskeligheder og forældresamarbejdet, samt om familien kan rumme et barn med etnisk minoritetsbaggrund.

Referencer

Bo, Karen-Asta, Jens Guldager og Birgitte Zeeberg (red.) .

2008: *Udsatte børn – et helhedsperspektiv*. Akademisk Forlag, 1. udgave, 2. oplag 2009.

Dion, Sommer

1996: *Barndomspsykologi – udvikling i en forandret verden*. Hans Reitzels Forlag, 1. udgave, 6. oplag 1997.

Dozier, M., Stovall, K.C., Albus, K.E., & Bates, B.

2001: *Attachment in infants in foster care: the role of caregiver state of mind*. I: *Child Development* (72), 1467-77.

Elsass, Peter

2006: *Håndbog for psykologer og psykiatere*. Dansk Psykologisk Forlag.

Goossen, Frits, A. & Van Ijzendoorn, Marinus, H.

1990: *Quality of infant's attachment to professional caregivers: Relation to infant-parent attachment and day care characteristics*. I: *Child Development*, 61, 832–837.

Hafstad, Reidun og Øvreeide, Haldor

2004: *Forældrefokuseret arbejde med børn*. Systime Academic.

Hazan, Cindy., & Shaver, Phillip.

1987: *Romantic love conceptualized as an attachment process*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511-524

Justitsministeriet

2007: *Forældreansvarsloven. Lov nr. 499 af 06/06/2007*. Justitsministeriet

2000: *Lov om behandling af personoplysninger. Lov nr. 429 af 31/05/2000. Bekendtgørelse nr. 218 af 27/03/2001*. Justitsministeriet

1985: *Lov om offentlighed i forvaltningen (Offentlighedsloven). Lov nr. 572 af 19/12/1985*. Justitsministeriet

Kildedal, Dorthe Nielsen

2005: *Det gode tilsyn – set ud fra et børneperspektiv*. KABU

Kildedal, Karin

1998: *Når et barn skal anbringes – en metodebog*. Dafolo Forlag.

Kvale, Steinar

1999: *Interview, En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. Hans Reitzels Forlag a/s.

Larsen, Lasse Gulstad

2008: *Egne børn – En bog om biologiske børn i familier med plejebørn*. Frydenlund.

Larsen, Mette

2010: *Vejledning vedrørende anbringelse af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund i familiepleje*. Københavns Kommune, Socialforvaltningen, Center for Familiepleje/ Videnscenter for Familiepleje.

LOS

2004: *Seksuelt misbrug af anbragte børn – hvordan forebygger vi det, og hvad gør vi, hvis det sker?* LOS – Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud.

Marcus, R.F.

1991: *The attachment of children in foster care*. Genetic, Social, & General Psychology Monographs.

Mortensen, Karen Vibeke

2001: *Fra neuroser til relationsforstyrrelser. Psykoanalytisk udviklingsteorier og klassifikationer af psykopatologi*. Nordisk Forlag A/S.

Rushton, A., Mayers, D., Dance, D., Quinton, D. (2003). *Parenting late-placed children: the development of new relationship and the challenge of behavioral problems*. I: Clinical Child Psychology and Psychiatry.

Rygård, Niels Peter

2002: "The Adult Attachment Interview (AAI) og vurdering af forældreevne i pleje- og adoptionsforhold." Aarhus 2002, workshop for education of State Adoption employees, unpublished.

Schofield, G.

2002: *The significance of a secure base: a psychosocial model of longterm foster care*. Child and Family Social Work.

Socialministeriet

2009: *Aftale om Barnets Reform 08.10.09*. Socialministeriet.

2006: *Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier. Vejledning nr. 3 til serviceloven af 15. december 2006*. Socialministeriet.

Strøm, Ingrid

2005: *RUGO – Manual til forundersøgelse*. Socialministeriet.

Strøm, Ingrid og Åkjær, Hanne

2005: *RUGO I – Manual til telefoninterview*. Socialministeriet.

2000: *RUGO – Koncept*. Socialministeriet.

Øvreeide, Haldor.

1995: *At tale med børn, samtalen som redskab i børnesager*. Hans Reitzels Forlag.

Københavns Kommune

Socialforvaltningen

Signe Bressendorff, Center for familiepleje/Videnscenter for Familiepleje

Suhmsgade 4, 3. sal, 1125 København K, tlf. 33 17 22 04

www.familieplejen@sof.kk.dk

KØBENHAVNS KOMMUNE

Socialforvaltningen

Januar 2011